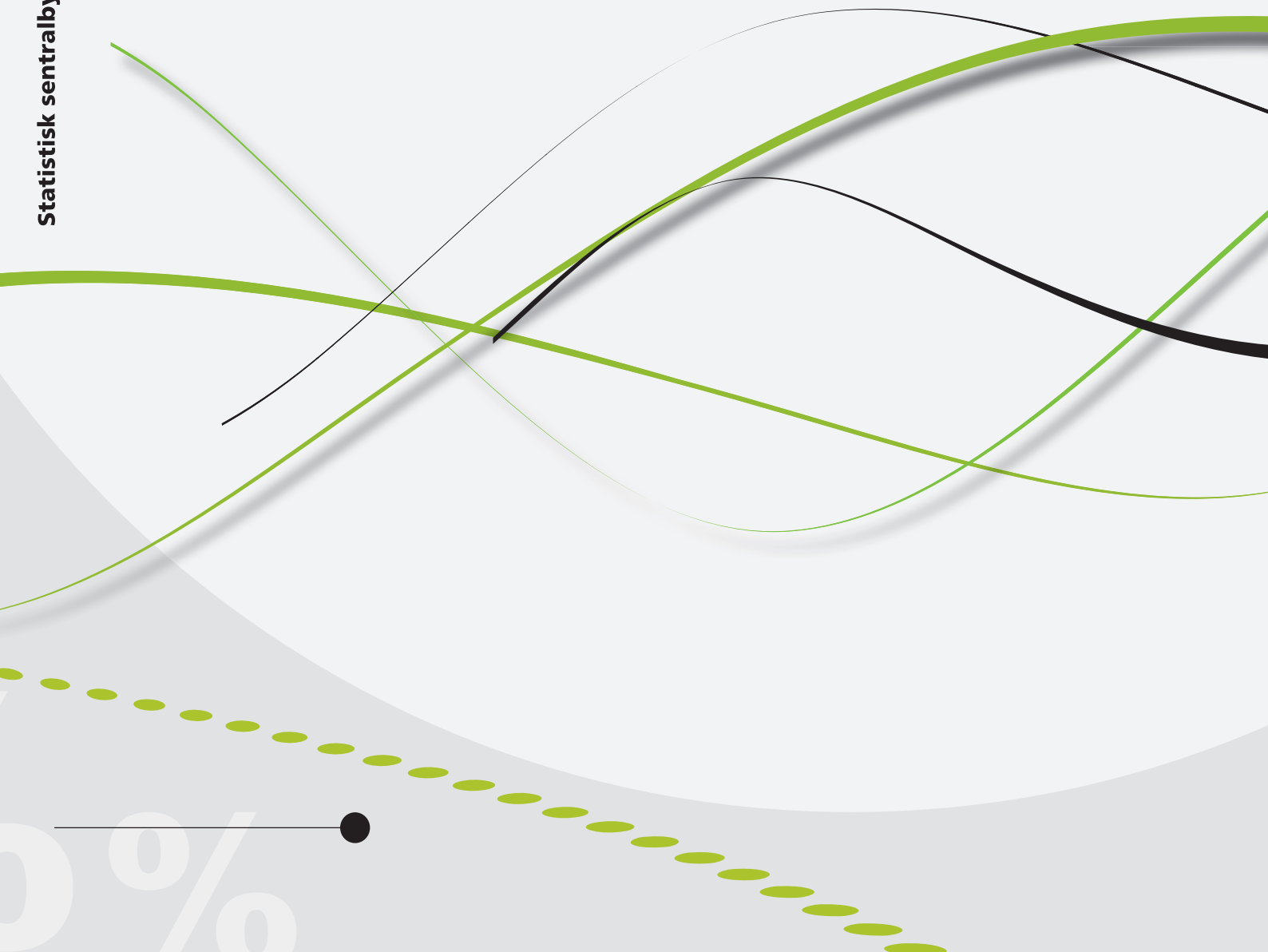

Bengt Oscar Lagerstrøm og Lise Snellingen Bye
Holdning til bistand 2017

Bengt Oscar Lagerstrøm og Lise Snellingen Bye

Holdning til bistand 2017

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 7. februar 2018

ISBN 978-82-537-9680-2 (trykt)
ISBN 978-82-537-9681-9 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

I denne rapporten legger Statistisk sentralbyrå frem hovedresultatene fra en landsdekkende undersøkelse om folks holdning til norsk utviklingshjelp. Undersøkelsen er finansiert av Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad) og er blitt gjennomført med ujevne mellomrom siden 1972. Datainnsamlingen foregikk i august og september 2017. Spørsmålene ble utarbeidet i samarbeid med Norad i forkant av datainnsamlingen.

Thore Nafstad Bakke trakk utvalget i undersøkelsen. Berit Svanøe-Hafstad programmerte skjemaet og foretok filetablering.

Statistisk sentralbyrå, 31. januar 2018

Anne Sundvoll

Sammendrag

Undersøkelsen viser at oppslutningen rundt bistand til utviklingsland i Norge er høy. 87 prosent av utvalget sier de er for bistand til Asia, Afrika og Latin-Amerika. Dette er en økning fra undersøkelsen i 2013, men på lang sikt har nivået holdt seg veldig stabilt. Denne typen bistand støttes av mellom åtte og ni av ti i alle undersøkelsene fra og med 1993. Andelen som sier de støtter bistand til Øst-Europa og tidligere Sovjetunionen er imidlertid lavere. 64 prosent av utvalget sier de støtter slik utviklingshjelp, som er liten nedgang fra 2013.

Litt over halvparten mener at bistandsbudsjettet er passe stort eller burde vært større, og omtrent tre av ti mener det burde minskes eller sløyfes. Yngre personer og personer med høyere utdanning er mest positive til bistand og bistandsbudsjettets størrelse. Respondentene ble også spurt om hvilket parti de ville stemt på om det var valg i morgen, og personene som sa de ville stemt på Fremskrittspartiet var mest negative til bistand.

Nesten halve utvalget tror bistanden gir ganske eller svært gode resultater, mens en av ti tror den gir ganske eller svært dårlige resultater. Dette er omtrent lik vurderingen av bistandsarbeidet sammenliknet med undersøkelsen i 2013, men noe mer negativ enn i de foregående undersøkelsene. Som tidligere har respondentene mest tro på bistand gitt av frivillige organisasjoner.

Omtrent tre av ti mener at Norad – Direktoratet for utviklingssamarbeid - i stor grad forvalter bistandsmidlene effektivt, og 36 prosent mener at de i liten grad sløser med bistandspengene. Dette er noe bedre resultat enn i 2013, men sammenliknet med tidligere undersøkelser mener nå færre at Norad driver effektivt.

På spørsmål om hvilke organisasjoner som arbeider med bistand respondentene kjenner til, nevner klart flest Røde Kors (fem av ti). Etter dette var Kirkens nødhjelp, Leger uten grenser og Redd Barna mest kjent. Disse organisasjonene ble nevnt av omtrent en av fire respondenter. 15 prosent nevnte Norad.

Omtrent en av tre sa at de var en del eller svært interessert i omtale av utviklingsland i media, og omtrent en av to var litt interessert. På spørsmål om hvordan utviklingslandene blir fremstilt i media sa tre av ti at de synes landene ble fremstilt riktig og omtrent like mange at de ble fremstilt for negativt. 13 prosent synes at de ble fremstilt for positivt.

Respondentene ble spurt om de kjente til land som Norge hadde utviklingssamarbeid med; omtrent to av tre kjente ikke til noen slike samarbeid.

Deltakerne i undersøkelsen fikk også spørsmål om de hadde kjennskap til FNs bærekraftsmål. Omtrent halvparten av respondentene svarte at de ikke hadde kjennskap til disse, mens tre av ti svarte at de kun kjenner navnet. To av ti hadde en del eller noe kjennskap til bærekraftsmålene.

Abstract

The results of the survey show high support for development aid in Norway. 87 per cent supports aid for Asia, Africa and Latin-America. This is an increase from the survey in 2013, but the support has been stable for a long period. Between eight and nine out of ten has supported aid for these countries in all surveys after 1990. The amount that supports aid to eastern Europe and the former Soviet Union is however lower. 64 per cent supports this kind of aid, which this is a slight decrease from 2013.

Slightly more than half the respondents think the foreign aid budget has the right size or should be bigger. Around three out of ten thinks it should be smaller or be eliminated. Younger persons and persons with higher education are most supportive of foreign aid and the size of the aid budget. The respondents were also asked what party they would have voted for if there was an election the next day, and Progress party voters were most critical of foreign aid.

Almost half the sample thinks the results of the foreign aid are quite or very good. One out of ten think they are quite or very bad. This is about the same evaluation of the aid results than we have seen in the 2013-survey, but more negative than the previous surveys. The respondents still believe that aid given by voluntarily organizations gives the best results.

About three out of ten thinks that Norad (The Norwegian Agency for Development Cooperation) administers the aid funds efficiently, and 36 per cent thinks that they waste the aid money to a small degree. This is a slightly better result as in the 2013-survey, but compared to previous studies, less people now evaluate Norads work as effective.

The respondents were asked to name the aid organizations they knew. The Red Cross was by far the most well-known organization, and was mentioned by five out of ten persons. It was followed by the Norwegian Church Aid, Doctors without Borders and Save the Children which were mentioned by one out of four respondents. Norad were mentioned by 15 per cent.

Approximately one out of three said they were somewhat or very interested in matter about developing countries in the media, and around one in two was a bit interested. Three out of ten thought developing countries were portrayed correctly in the media. Just as many thought they were presented to negatively and 13 per cent thought they were presented too positively.

The respondents were asked if they knew any countries that Norway has development cooperation with. Two out of three respondents did not know of any countries with which Norway has development cooperation.

The participants in the survey were also asked if they knew about the UN sustainable developmental goals. Half of the respondents did not know about these goals, while three out of ten had heard the name. Two out of ten had some knowledge.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
Innhold	6
1. Innledning	7
2. Nesten ni av ti er for utviklingshjelp	9
3. Andelen som mener bistandsbudsjettet er passe øker	13
4. To av fem tror norsk bistand gir gode resultater	18
5. En tredel tror frivillige organisasjoner gir den mest effektive bistanden	24
6. Økt tillit til Norads bistandsarbeid	28
7. Åtte av ti kjenner minst én bistandsorganisasjon	33
8. En av tre interessert i stoff om bistand	35
9. Kun en av ti synes utviklingsland fremstilles for positivt	37
10. Nesten to av tre kjenner ikke til noen land Norge har bistandssamarbeid med	39
11. Kun halve befolkningen sier de kjenner til bærekraftsmålene	44
12. Dokumentasjon av datainnsamlingen	49
12.1. Datainnsamling	49
12.2. Utvalg	49
12.3. Frafall	49
12.4. Utvalgsskjevhet	51
12.5. Svarmodus	52
12.6. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	53
Referanser	57
Vedlegg A: Tidsserier	58
Vedlegg B: Spørreskjema	61
Vedlegg C: Instruks til intervjuere	70
Figurregister	75
Tabellregister	76

1. Innledning

Statistisk sentralbyrå (SSB) har gjennomført flere undersøkelser som kartlegger nordmenns holdning til bistand. I tillegg til i 2017 har slike undersøkelser blitt gjennomført i 1972, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1990, 1993, 1995, 1999, 2001, 2006, 2010 og 2013. Mellom 1953 og 1970 gjennomførte Norsk Gallup undersøkelser med noen av de samme spørsmålene¹. Direktoratet for utviklingshjelp (Norad) har vært oppdragsgiver for undersøkelsene. I perioden 1972 til 1990 var undersøkelsene gjennomført som en del av SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU) med tilfeldige utvalg på rundt 2000 personer i alderen 16-74 år. Mellom 1993 og 2001 ble undersøkelsene gjennomført som en del av SSBs Omnibusundersøkelse med utvalg på 2000 personer i alderen 16-79 år. Alle etterfølgende undersøkelser har hatt tilsvarende utvalg for å gi sammenliknbarhet. I 2006 ble Holdning til bistand gjennomført som en selvstendig undersøkelse og i 2010 var den en del av SSBs Reise- og ferieundersøkelse. I 2013 ble den på nytt gjennomført som en separat undersøkelse. Datainnsamlingen i årets undersøkelse foregikk i to faser. Respondentene ble først forsøkt intervjuet på telefon, og personene som ikke svarte på telefon ble tilbudt å svare på undersøkelsen på internett.

Undersøkelsen i 2017 hadde følgende temaer:

- Holdning til bistand i ulike deler av verden. I undersøkelsen skilles det mellom bistand til land i Asia, Afrika og Latin-Amerika, og bistand til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen.
- Holdninger til bistandens størrelse. Utvalget er delt i to. Den ene halvparten bes om å vurdere bistandsbudsjettets størrelse mot et større budsjett (sosial- og trygdebudsjettet) og den andre halvparten skal vurdere det mot et mindre budsjett (miljøbudsjettet).
- Befolkningens vurdering av hvor gode resultater bistanden har. Det har både blitt spurt om en generell vurdering av bistanden og om resultatene av nødhjelpsaksjoner og langsiktig bistand. I tillegg har respondentene blitt spurt om langsiktig bistand eller nødhjelp bør prioriteres.
- En vurdering av hvilken type bistand som gir best resultater. Deltakerne i undersøkelsen har blitt spurt om hvilke organisasjoner de tror gir den mest effektive bistanden, om myndighetene skal stille betingelser til mottakerlandene og om disse landene bør ha det fulle ansvaret for bistandsprosjekter i eget land.
- Kjennskap til organisasjoner, bedrifter og statlige institusjoner som arbeider med bistand.
- Respondentens evaluering av Norads bistandsarbeid. Det har blitt kartlagt i hvilken grad respondentene tror at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt og i hvor stor grad man opplever at Norad sløser med bistandspengene.
- Interesse for stoff om bistand i media, og om respondentene mener at massemedia gir et riktig bilde av situasjonen i utviklingsland.
- Kjennskap til land Norge har bistandssamarbeid med. I telefonskjema ble respondenten bedt om å oppgi de land man kjente til som Norge har bistandssamarbeid med. I webskjemaet var det i stedet fire kunnskaps-spørsmål, hvor respondenten i hvert av spørsmålene skulle velge ut ett av tre land som man mente at Norge *ikke* gir bistand til.
- Kjennskap til FNs bærekraftsmål, samt to kunnskapsspørsmål som omhandlet hvor mange bærekraftsmål FN har lansert og når målene skal være nådd.
- I webskjemaet var det også et ekstra kunnskapsspørsmål hvor det ble listet opp fire bærekraftsmål (tre reelle og ett fiktivt), og respondenten skulle velge det alternativet man mente ikke tilhørte bærekraftsmålene.

¹ Statistisk sentralbyrå (1972)

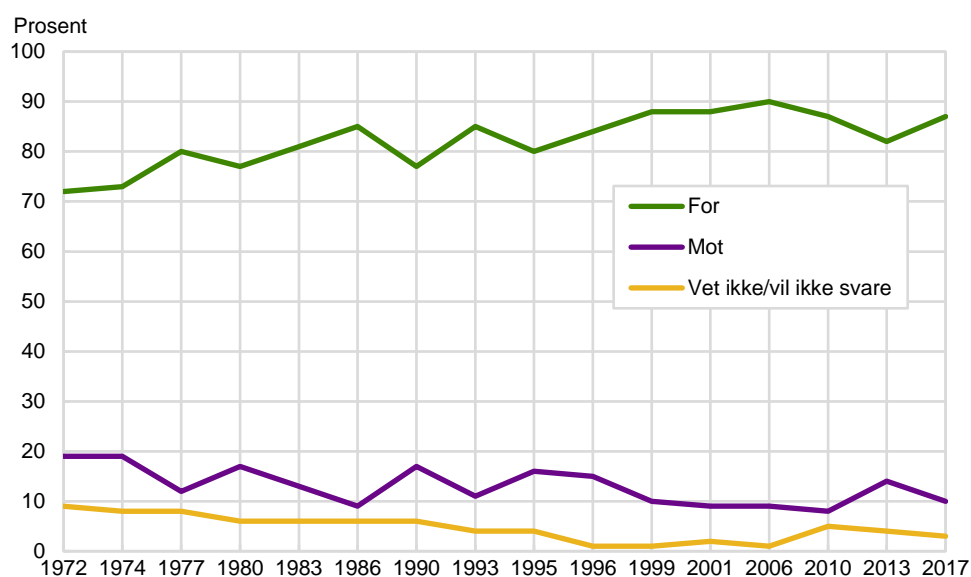
Indikatorene som benyttes i tabellene er kjønn, alder, utdanningsnivå, husholdningsinntekt partipreferanse, bostedsstrøk, landsdel og innvandringsbakgrunn. Det er de samme indikatorene som har blitt benyttet i de foregående rapportene. Kjønn, alder, bostedsstrøk, landsdel og innvandringsbakgrunn er hentet fra befolkningsregisteret. Klassifisering av disse indikatorene er gjort etter SSB sin standard klassifisering og på lik måte som i de foregående undersøkelsene. Unntaket er bostedsstrøk, som i de tidligere rapportene har vært delt i mindre grupperinger, men hvor vi nå kun har valgt å skille mellom tettbygd og spredtbygd. Personer bosatt på steder med færre enn 199 innbyggere regnes som bosatt i spredtbygd strøk, mens personer som er bosatt på steder med flere enn 200 innbyggere regnes som bosatt i tettbygd strøk. Innvandringsbakgrunn er klassifisert slik at personer som har innvandringskategori B og C klassifiseres som personer med innvandringsbakgrunn, mens personer som har innvandringskategori A, E, F og G klassifiseres som personer uten innvandringsbakgrunn. Utdanning, inntekt og partipreferanse har vi spurt respondentene om gjennom spørreskjemaet. Utdanningsnivå er klassifisert etter grunnskole, videregående, høyskole/universitet og uoppgitt utdanning. Inntektsvariabelen har vi delt inn i to grupper: personer som har lavere brutto husholdningsinntekt enn 500 000 kr i året, og de som har brutto husholdningsinntekt på 500 000 kr i året eller høyere. For partipreferanse, har vi i tabellene som hovedregel valgt å rapportere tall for partiene var over sperregrensen ved Stortingsvalget 2017. Resterende partier går under kategorien «andre partier». Dette gjelder for eksempel partiene «Rødt» og «Miljøpartiet de grønne».

Generelt finner vi mange av de samme trendene som i tidligere undersøkelser. Andelen som er for bistand til Afrika, Asia og Latin-Amerika øker imidlertid sammenliknet med 2013, og andelen som mener størrelsen på bistandsbudsjettet er passe eller burde økes, øker også noe. Yngre personer og personer med høyere utdanning er generelt mer positive til bistand enn eldre personer og personer med lav utdanning. Personer på venstresiden politisk er også i større grad for bistand enn personer på høyresiden.

2. Nesten ni av ti er for utviklingshjelp

Nesten ni av ti personer i utvalget (87 prosent) er for utviklingshjelp til Asia, Afrika og Latin-Amerika, mens av en av ti (10 prosent) er mot bistand til disse landene. Dette er i tråd med funn fra tidligere undersøkelser, men støtten har økt siden forrige måling i 2013 (Revolv, 2013). Oppslutningen til norsk utviklingshjelp har holdt seg stabil, og høy, fra den første undersøkelsen i 1972 og frem til i dag. I 1972 sa 72 prosent at de var for at «Norge gir hjelp til utviklingslandene», og etter det har mellom syv og ni av ti sagt at de støtter denne typen bistand i alle undersøkelser. Den største oppslutningen rundt bistand ble registrert i 2006 da ni av ti sa de var for utviklingshjelp til Asia, Afrika og Latin-Amerika. Andelen som er for bistand til disse landene sank i både 2010 og 2013, men har i 2017 tatt seg noe opp igjen.

Figur 2.1 Holdning til utviklingshjelp

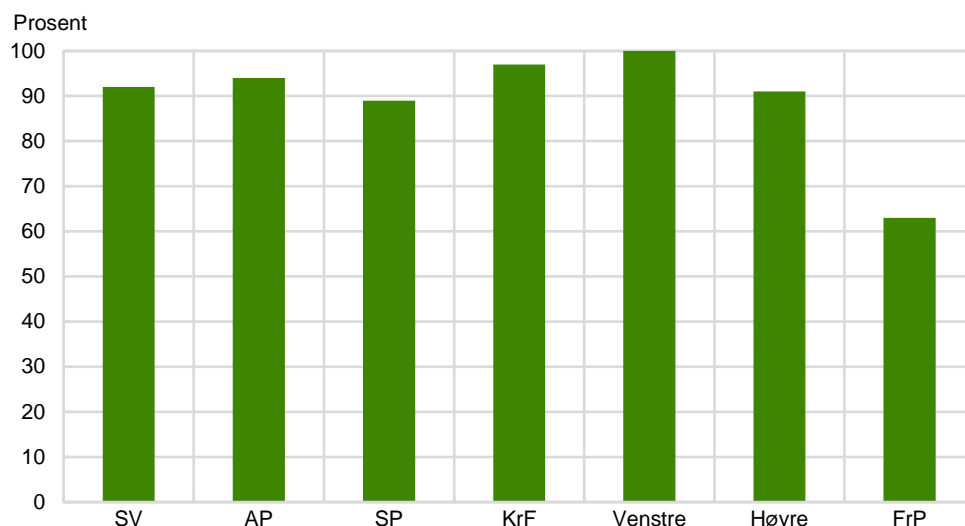

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det er noe mer positive holdninger til bistand blant kvinner enn menn, men støtten har økt med nesten fem prosentpoeng blant både menn og kvinner siden 2013.

Yngre personer er generelt mer positive til bistand enn gjennomsnittet. Omtrent ni av ti personer i aldersgruppen 16 til 24 år (89 prosent) samt aldersgruppen 25 til 44 år (90 prosent) er for utviklingshjelp. Kun fire av fem (83 prosent) personer mellom 67 og 79 år støtter det. Dette mønsteret har vi også sett i tidligere undersøkelser. For den yngste gruppen er støtten på omtrent samme nivå som i 2013, mens for de resterende gruppene finner vi en økning i støtten. Økningen er størst hos den eldste aldersgruppen, hvor støtten har økt med hele ni prosentpoeng.

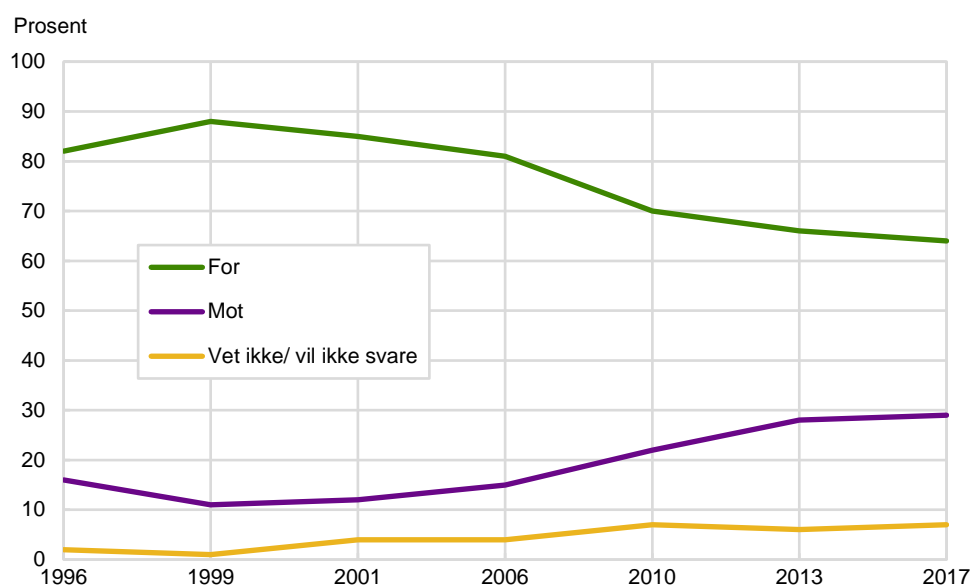
Ni av ti personer (92 prosent) med høyere utdanning oppgir at de støtter utviklingshjelp i Asia, Afrika og Latin-Amerika, og det er i denne gruppen det er klart høyest oppslutning. Blant personer med grunnskole som høyeste fullførte utdanning er oppslutningen seksten prosentpoeng lavere (80 prosent), og blant personer med videregående utdanning er 82 prosent for. Vi ser uansett en økning i støtte blant alle utdanningsgrupper fra 2013. Personer bosatt i tettsteder eller større byer er omtrent like positive som personer bosatt på mindre tettbygde steder, men det er også noe geografisk variasjon. Oslo og Akershus er den landsdelen som uttrykker mest støtte til denne typen bistand (91 prosent). Støtten er lavest i Nord Norge (81 prosent) samt i Hedmark og Oppland (82 prosent).

Figur 2.2 Støtte til bistand etter partipreferanse

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fremskrittspartivelgerne er klart mest negativ til bistand. Litt over halvparten (63 prosent) av partiets velgere er for, og en av fire (26 prosent) er mot utviklingshjelp til Asia, Afrika og Latin-Amerika. Velgermassen til de andre store partiene er det betydelig høyere støtte, men det er ingen store forskjeller mellom de borgerlige partiene og partiene på venstresiden. Personer med innvandringsbakgrunn er også noe mer positive enn resten av utvalget.

Siden 1996 har man også spurt om oppslutningen rundt utviklingshjelp til Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. Frem til 2001 var støtten til denne typen bistand på omtrent samme nivå som støtten til bistand til Asia, Afrika og Latin-Amerika, men i de siste undersøkelsene har den ligget lavere. I 2017 oppga om lag to av tre (64 prosent) at de var for, og nesten tre av ti (29 prosent) at de var mot, utviklingshjelp til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. Det har følgelig vært et fall på 24 prosentpoeng i støtten til denne typen bistand siden 1999. Til sammenlikningen har det totalt sett vært et fall på ett prosentpoeng i støtten til utviklingshjelp i andre deler av verden i den samme perioden.

Figur 2.3 Holdning til utviklingshjelp til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Variasjonen mellom befolkningsgrupper er nokså lik som på spørsmålet om bistand til Asia, Afrika og Latin-Amerika, men støtten er gjennomgående lavere; yngre respondenter mer positive enn eldre respondenter og personer med høy utdanning mer positive enn personer med lav utdanning. Unntaket er at menn er noe mer positive enn kvinner, personer som ikke er bosatt i tettbygde strøk er noe mer positive enn de som bor i tettbygde strøk, og at personer bosatt Agder, Rogaland og Vestlandet er mest positive. Igjen er Fremskrittspartivelgerne den velgergruppen som uttrykker klart mest motstand. I denne gruppen er det tretten prosentpoeng flere respondenter mot bistand enn for. Blant de andre partiene er det større variasjon enn i synet på bistand til land i sør. Støtten varierer fra rundt 84 prosent blant Krf-velgerne til 61 prosent blant Høyre-velgerne.

Tabell 2.1 Ulike befolkningsgruppers holdning til norsk bistand i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Prosent

	For	Mot	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	87	10	3	0	1 066
Kjønn					
Mann	85	12	3	0	560
Kvinne	89	8	3	0	506
Aldersgruppe					
16–24 år	89	6	5	0	127
25–44 år	90	6	4	0	326
45–66 år	85	12	3	0	399
67–79 år	83	15	2	0	214
Utdanningsnivå					
Grunnskole	80	16	4	0	253
Videregående	82	14	4	0	407
Universitet/høyskole	92	2	2	0	382
Uoppgitt	96	0	4	0	24
Husholdningsinntekt					
0–499 999 kr	81	13	6	0	283
500 000 kr eller mer	90	8	2	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	83	11	6	0	175
Partipreferanse					
Sosialistisk Venstreparti	92	6	2	0	53
Arbeiderpartiet	94	5	1	0	230
Venstre	100	0	0	0	32
Kristelig Folkeparti	97	3	0	0	32
Senterpartiet	89	10	1	0	90
Høyre	91	8	2	0	210
Fremskrittspartiet	63	26	11	0	90
Andre partier	83	12	5	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	81	13	6	0	271
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	87	11	2	0	215
Tettbygd	87	10	4	0	851
Landsdel					
Akershus og Oslo	91	6	3	0	246
Hedmark og Oppland	82	13	4	0	90
Østlandet ellers	85	13	2	0	201
Agder og Rogaland	87	8	4	0	166
Vestlandet	88	6	5	0	173
Trøndelag	86	10	4	0	86
Nord-Norge	81	18	1	0	104
Innvandrerbakgrunn					
Ikke innvandrerbakgrunn	86	11	3	0	956
Innvandrerbakgrunn	93	2	5	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2 Ulike befolkningsgruppers holdning til bistand til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. Prosent

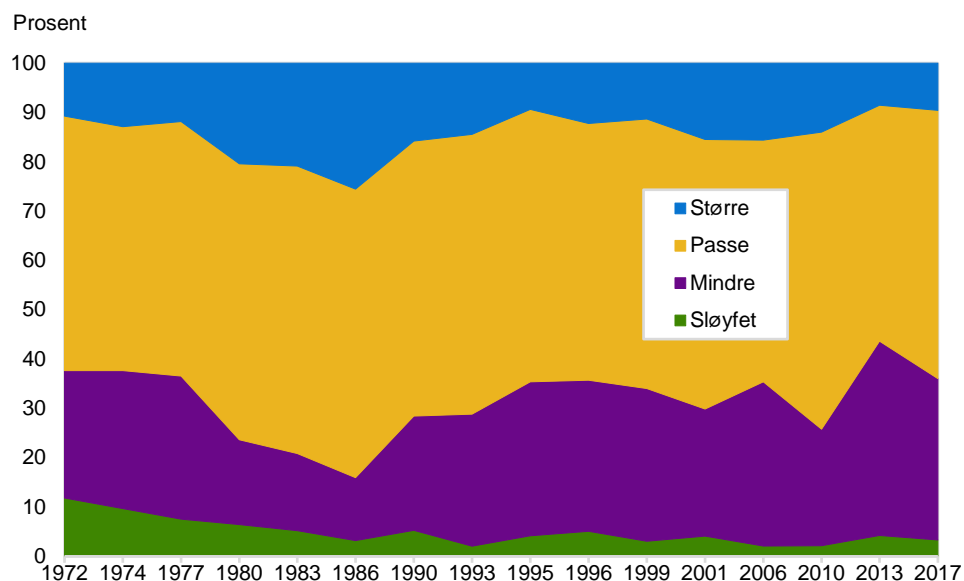
	For	Mot	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	64	29	7	0	1 066
Kjønn					
Mann	65	29	6	0	560
Kvinne	63	29	9	0	506
Aldersgruppe					
16–24 år	69	22	9	0	175
25–44 år	72	21	7	0	375
45–66 år	61	30	9	0	464
67–79 år	53	42	5	0	152
Utdanningsnivå					
Grunnskole	52	38	10	0	253
Videregående	60	36	4	0	407
Universitet/høyskole	82	13	5	0	382
Uoppgitt	65	22	13	0	24
Husholdningsinntekt					
0–499 999 kr	60	33	7	0	283
500 000 kr eller mer	67	27	5	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	54	30	16	0	175
Partipreferanse					
Sosialistisk Venstreparti	68	28	4	0	53
Arbeiderpartiet	74	19	7	0	230
Venstre	63	25	13	0	32
Kristelig Folkeparti	84	13	3	0	32
Senterpartiet	63	31	6	0	90
Høyre	61	34	5	0	210
Fremskrittspartiet	38	51	11	0	90
Andre partier	69	26	5	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	61	28	10	0	271
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	59	32	9	0	215
Tettbygd	64	29	7	0	851
Landsdel					
Akershus og Oslo	70	25	5	0	246
Hedmark og Oppland	63	30	7	0	90
Østlandet ellers	62	34	4	0	201
Agder og Rogaland	67	26	7	0	166
Vestlandet	66	27	7	0	173
Trøndelag	58	35	7	0	86
Nord-Norge	57	37	6	0	104
Innvandrerbakgrunn					
Ikke innvandrerbakgrunn	63	30	7	0	956
Innvandrerbakgrunn	71	23	7	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3. Andelen som mener bistandsbudsjettet er passe øker

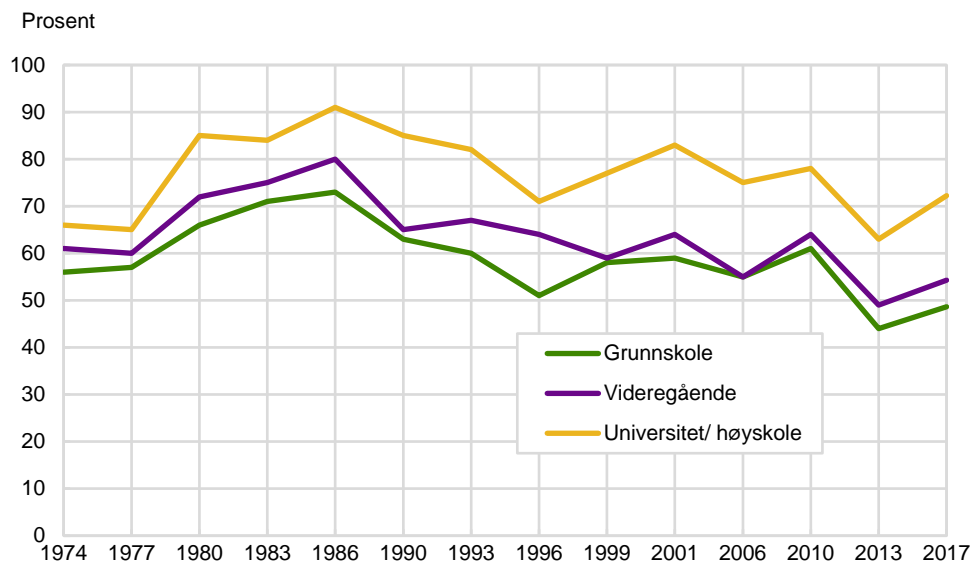
I 2017 var Norges bistandsbudsjett på rundt 34 milliarder kroner, og respondentene i undersøkelsen ble spurt om de mente dette er passe eller om budsjettet bør økes, minskes eller om bistanden burde sløyfes helt. Helt siden undersøkelsens oppstart har rundt halvparten av respondentene ment at budsjettet er passe, med unntak av i 2013 hvor andelen var under (45 prosent). I 2017 er den igjen over (51 prosent). Om lag en av ti (9 prosent) svarte at de ønsker å øke bistandsbudsjettet, mens en av tre oppgir at det burde reduseres (30 prosent) eller sløyfes helt (3 prosent).

Figur 3.1 Holdning til størrelsen på Norges budsjett til utviklingshjelp/bistand blant respondenter som uttrykker en mening

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Personer med høy utdanning ønsker i større grad enn personer med lav utdanning å opprettholde dagens nivå eller øke bistandsbudsjettet. Blant respondentene med universitets- eller høyskoleutdanning mener nesten tre av fire (72 prosent) at budsjettet er passe stort eller burde økes, mens kun halvparten av (49 prosent) personer med grunnskoleutdanning mener det samme. Denne forskjellen er i tråd med tidligere resultater. Selv om nivået har variert fra år til år, synes det likevel å være en klar tendens til at personer med utdanning på lavere nivå enn universitets- og høyskolenivå i mindre og mindre grad mener bistandsbudsjettene er passe eller burde økes selv om andelen har økt fra målingen i 2013 (se figur 3.2).

Figur 3.2 Andel som mener at bistandsbudsjettet burde økes eller er passe stort fordelt på høyeste fullførte utdanning

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

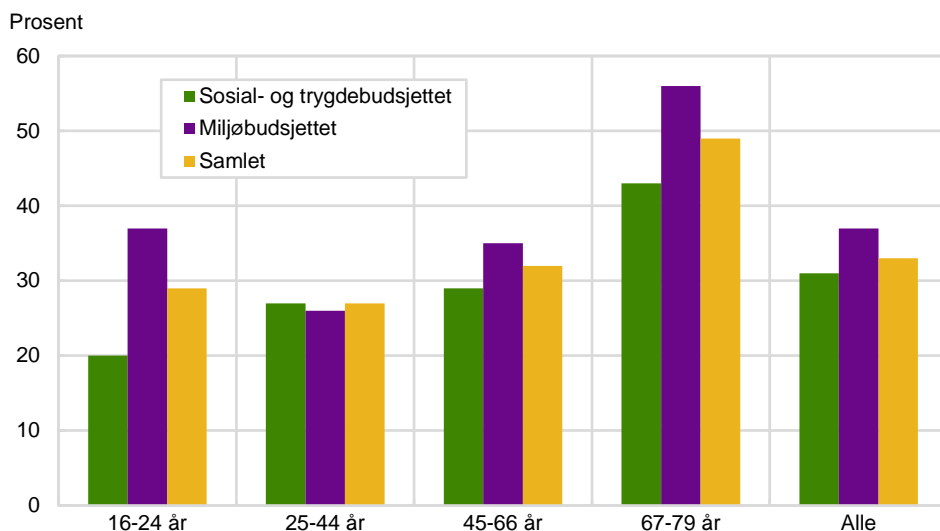
Det er liten forskjell mellom menn og kvinner, men personer under 45 år oppgir i større grad enn andre at bistandsbudsjettet burde økes. Videre oppgir halvparten (49 prosent) av personer 67 år og eldre at bistandsbudsjettet burde reduseres eller sløyfes. To av tre (65 prosent) personer som oppgir at de ville ha stemt på Fremskrittspartiet ønsker å redusere eller sløyfe bistandsbudsjettet. Til sammenlikning ønsker det store flertallet av Kristelig folkeparti og Venstre sine velgere å opprettholde eller øke bistandsbudsjettet.

Spørsmålet om holdning til bistandsbudsjettet ble stilt på to måter. For halvparten av bruttoutvalget ble utbetalingene til bistand sammenliknet med sosial- og bistandsbudsjettet og for den andre halvparten ble det sammenliknet med miljøbudsjettet. Mens bistandsbudsjettet er på omtrent 34 milliarder kroner er sosial- og trygdebudsjettet på ca. 408 milliarder kroner og miljøbudsjettet på ca. 9 milliarder kroner. Det var flere som ønsket å redusere bistandsbudsjettet når det ble sammenliknet med det relativt lille miljøbudsjettet enn det relativt store sosial- og trygdebudsjettet.

I figur 3.3 kan man se at den eldste aldersgruppen er de som i størst grad ønsker å redusere eller sløyfe bistandsbudsjettet. I de fleste aldersgruppene er det betydelig flere som ønsker en reduksjon i bistandsbudsjettet sammenliknet med miljøbudsjettet enn sammenliknet med sosial- og trygdebudsjettet. I aldersgruppen 25-44 år er det derimot flest som ønsker en reduksjon i bistandsbudsjettet sammenliknet med sosial- og trygdebudsjettet. Dette er ulikt tidligere funn ved at det tidligere var den eldste aldersgruppen hvor flest ønsket en reduksjon sammenliknet med sosial- og trygdebudsjettet.

Figur 3.3 Andel av ulike aldersgrupper som ønsker å redusere eller sløyfe bistandsbudsjettet etter om det er sammenliknet med sosial- og trygdebudsjettet eller miljøbudsjettet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.1 Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet. Prosent

	Større	Er passe	Mindre	Sløyfes	Vet ikke	Antall
Alle	9	51	30	3	7	1 066
Kjønn						
Mann	9	49	32	4	6	560
Kvinne	9	53	29	2	8	506
Aldersgruppe						
16–24 år	12	50	27	2	9	127
25–44 år	13	51	25	2	9	326
45–66 år	8	55	29	3	5	399
67–79 (80) år	4	42	43	6	5	214
Utdanningsnivå						
Grunnskole	9	40	37	8	7	253
Videregående	4	51	37	3	6	407
Universitet/høyskole	14	58	20	0	7	382
Uoppgitt	17	54	13	.	17	24
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	7	48	32	5	8	283
500 000 kr eller mer	10	55	28	2	5	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	6	42	36	5	11	175
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	28	40	19	2	11	53
Arbeiderpartiet	14	60	20	0	6	230
Venstre	19	66	9	.	6	32
Kristelig Folkeparti	28	53	16	.	3	32
Senterpartiet	1	61	31	3	3	90
Høyre	1	59	35	1	3	210
Fremskrittspartiet	1	29	58	7	6	90
Andre partier	21	43	26	5	5	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	6	43	34	6	11	271
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	6	50	37	3	5	215
Tettbygd	10	51	29	3	7	851
Landsdel						
Akershus og Oslo	11	50	27	2	11	246
Hedmark og Oppland	8	49	38	4	1	90
Østlandet ellers	5	48	35	6	5	201
Agder og Rogaland	8	54	29	2	7	166
Vestlandet	10	54	29	2	5	173
Trøndelag	13	52	26	1	8	86
Nord-Norge	10	46	32	5	8	104
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	9	51	31	3	6	956
Innvandrerbakgrunn	9	48	30	1	11	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.2 Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet opp mot sosial- og trygdebudsjettet. Prosent

	Større	Er passe	Mindre	Sløyfes	Vet ikke	Antall
Alle	10	53	27	4	6	536
Kjønn						
Mann	9	51	30	6	5	276
Kvinne	12	56	24	1	8	260
Aldersgruppe						
16–24 år	11	58	16	4	12	57
25–44 år	15	50	26	1	7	164
45–66 år	9	57	26	3	4	213
67–79 (80) år	4	47	35	8	6	102
Utdanningsnivå						
Grunnskole	11	46	29	9	6	123
Videregående	4	53	33	3	6	213
Universitet/høyskole	17	58	20	1	5	187
Uoppgitt	15	46	15	0	23	13
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	10	51	28	3	7	152
500 000 kr eller mer	13	55	26	2	4	288
Vet ikke/ vil ikke oppgi	3	50	28	7	12	96
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	35	41	14	3	7	29
Arbeiderpartiet	20	58	16	0	6	111
Venstre	17	67	11	0	6	18
Kristelig Folkeparti	38	56	6	0	0	16
Senterpartiet	0	66	29	2	2	41
Høyre	2	62	31	2	4	104
Fremskrittspartiet	2	30	53	9	6	53
Andre partier	15	35	38	8	4	26
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	3	52	29	6	9	124
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	7	55	31	4	4	107
Tettbygd	11	53	26	4	7	429
Landsdel						
Akershus og Oslo	13	53	23	2	10	127
Hedmark og Oppland	7	51	37	2	2	41
Østlandet ellers	9	48	29	8	6	102
Agder og Rogaland	8	58	27	2	5	89
Vestlandet	13	55	24	3	6	88
Trøndelag	10	56	28	0	5	39
Nord-Norge	10	52	28	4	6	50
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	11	53	27	4	6	473
Innvandrerbakgrunn	8	53	30	2	7	60

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.3 Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet vurdert mot miljøbudsjettet. Prosent

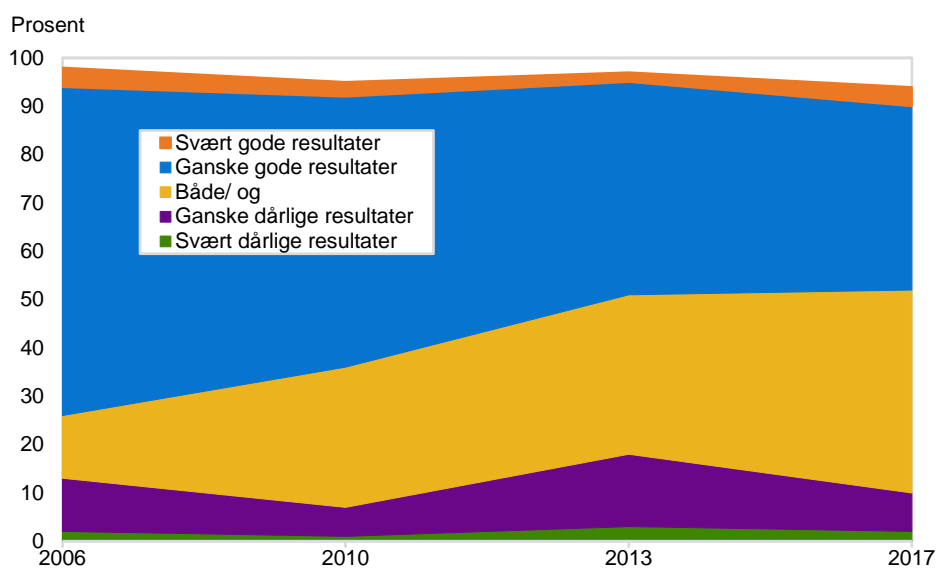
	Større	Er passe	Mindre	Sløyfes	Vet ikke	Antall
Alle	8	48	34	3	7	530
Kjønn						
Mann	9	48	35	2	7	284
Kvinne	6	50	34	4	7	246
Aldersgruppe						
16–24 år	12	43	36	1	7	70
25–44 år	11	53	24	2	11	162
45–66 år	5	53	32	3	6	186
67–79 (80) år	4	38	51	5	3	112
Utdanningsnivå						
Grunnskole	7	34	45	6	8	130
Videregående	3	47	41	3	5	194
Universitet/høyskole	12	58	21	0	9	195
Uoppgitt	18	64	9	0	9	11
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	5	44	37	6	9	131
500 000 kr eller mer	8	54	30	1	6	320
Vet ikke/ vil ikke oppgi	10	32	46	3	10	79
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	21	38	25	0	17	24
Arbeiderpartiet	8	61	24	1	6	119
Venstre	21	64	7	0	7	14
Kristelig Folkeparti	19	50	25	0	6	16
Senterpartiet	2	57	33	4	4	49
Høyre	0	57	40	1	3	106
Fremskrittspartiet	0	27	65	3	5	37
Andre partier	25	50	16	3	6	32
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	7	33	41	6	14	123
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	5	45	43	2	6	108
Tettbygd	8	49	32	3	8	422
Landsdel						
Akershus og Oslo	8	47	32	1	12	119
Hedmark og Oppland	8	47	39	6	0	49
Østlandet ellers	1	49	41	4	5	99
Agder og Rogaland	9	49	31	1	9	77
Vestlandet	7	54	34	1	4	85
Trøndelag	15	49	23	2	11	47
Nord-Norge	9	41	35	6	9	54
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	7	49	35	3	6	483
Innvandrerbakgrunn	11	41	30	0	17	46

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4. To av fem tror norsk bistand gir gode resultater

To av fem respondenter (42 prosent) tror at norsk bistand gir gode resultater. Dette er en liten nedgang fra 2013 (46 prosent), men en klar nedgang fra undersøkelsene i 2010 og 2006, da henholdsvis seks og syv av ti mente det samme (jf. figur 4.1). I tillegg til det generelle spørsmålet om effekten av bistand ble respondentene spurt om hvordan de vurderte Norges nødhjelpsaksjoner og den langsiktige bistanden Norge gir. To av fem (40 prosent) tror at norske nødhjelpsaksjoner gir gode resultater, mens nær en av tre (31 prosent) tror det samme om den langsiktige bistanden. Også dette er betydelige lavere enn i de foregående målingene. En av fem (22 prosent) sier at nødhjelp bør prioriteres, mens nesten halvparten (48 prosent) mener man skal prioritere langsiktig bistand. Dette er en vridning mot viktigheten av langsiktig bistand sammenliknet med resultatene fra 2013.

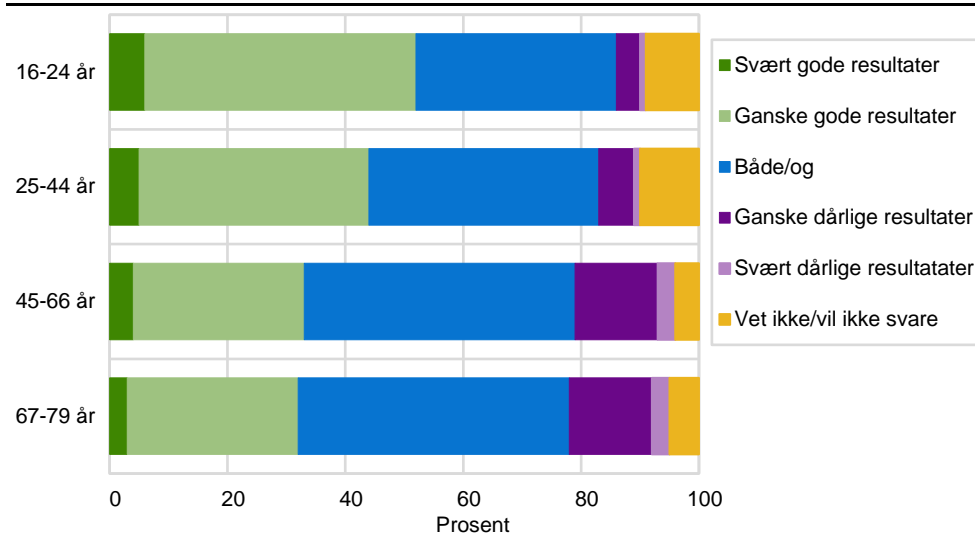
Figur 4.1 Utvikling i vurdering av bistanden. Figuren inkluderer kun personer som avgir et svar

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I figur 4.2 ser man at de eldre aldersgruppene er mest negative til resultatene av bistandsarbeidet. Kun tre av ti personer mellom 67 og 79 år tror bistanden gir gode eller svært gode resultater. Til sammenlikning er over halvparten av respondentene under 25 år positive til resultatene av utviklingshjelp.

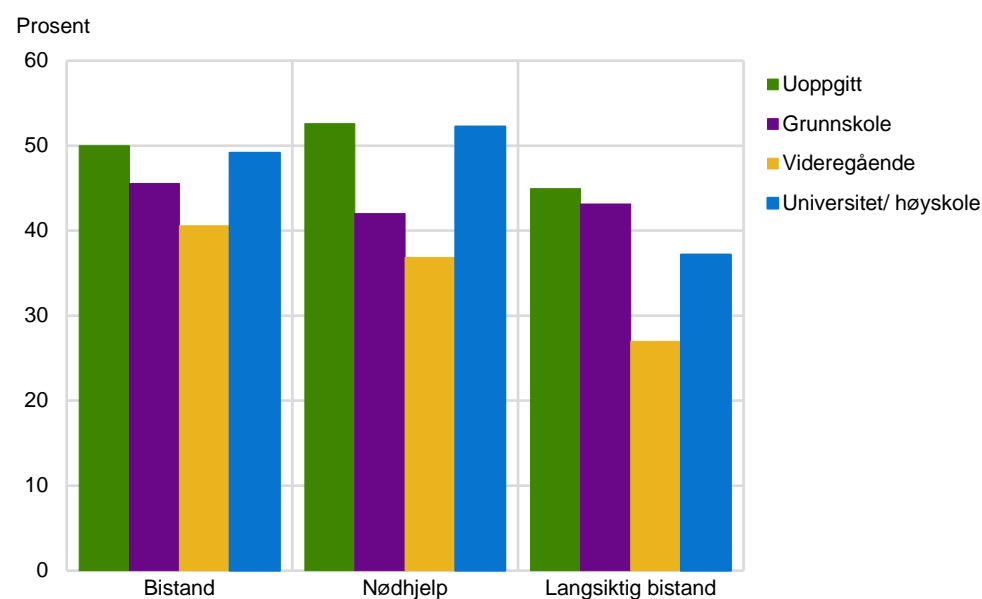
Figur 4.2 Vurdering av norsk bistand i ulike aldersgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

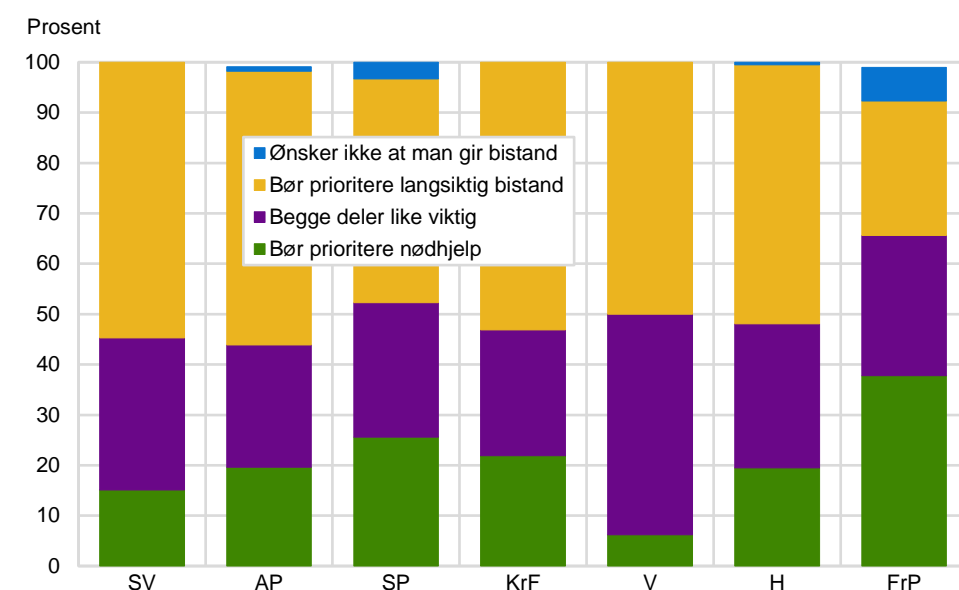
Som man ser i tabell 4.2 er det små forskjeller mellom kvinner og menn når det gjelder om de mener resultatene av bistanden er gode. Personer med høyere utdanning er mest positive når de blir spurt om en generell vurdering av bistanden og nødhjelp, men på spørsmål om vurdering av effekten av langsiktig bistand, er det personer med lav utdanning som er mest positive. Videre er personer på den politiske venstresiden noe mer positive til kvaliteten på bistanden enn personer på høyresiden. Ikke overraskende er personer som er for bistand betydelig mer positive til resultatene enn personer som er mot bistand. Personer som sier de kjenner til land Norge har bistandssamarbeid med (se kapittel 10) er også noe mer positive til effekten av bistand.

Figur 4.3 Andel av respondentene som uttrykker en mening som mener at bistand, nødhjelpsaksjoner og langsiktig bistand gir ganske eller svært gode resultater, fordelt på utdanningsgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.4 Andel som mener at man bør prioritere nødhjelp, langsiktig bistand eller at begge deler er like viktig fordelt på de største partiene

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vi spurte også respondentene om de mente at nødhjelp eller langsiktig bistand bør prioriteres eller om begge deler er like viktig. Det er høyest andel kvinner, unge respondenter og personer med høyere utdanning som ønsker å prioritere langsiktig bistand på bekostning av nødhjelp. Som man ser i figur 4.4 er det større oppslutning rundt å prioritere nødhjelp på høyresiden enn på venstresiden og i sentrum (med unntak av Senterpartivelgerne). Dette er særlig tydelig blant FrP-velgere der omtrent to av fem respondenter ønsker å prioritere nødhjelp. Det er også en noe større andel av personene med innvandrerbakgrunn som vil prioritere nødhjelp.

Tabell 4.1 Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av norsk bistand. Prosent

	Svært gode	Ganske gode	Både/og	Ganske dårlige	Svært dårlige	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	4	38	42	8	2	6	0	1 065
Kjønn								
Mann	6	35	42	10	2	5	0	560
Kvinne	3	41	41	6	1	8	0	505
Aldersgruppe								
16–24 år	6	46	34	4	1	9	0	127
25–44 år	5	39	39	6	1	9	0	326
45–66 år	4	39	44	8	2	4	1	398
67–79 år	2	29	47	14	3	4	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	8	34	38	9	3	8	1	253
Videregående	2	36	43	11	3	5	0	407
Universitet/høyskole	4	42	43	5	0	6	0	381
Uoppgitt	8	38	46	0	0	8	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	5	33	42	10	2	8	0	283
500 000 kr eller mer	4	41	43	7	2	4	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	5	35	36	10	2	12	0	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	4	51	36	6	0	4	0	53
Arbeiderpartiet	7	51	34	3	0	5	0	230
Venstre	3	44	38	6	0	9	0	32
Kristelig Folkeparti	9	53	28	3	0	6	0	32
Senterpartiet	1	40	38	14	2	4	0	90
Høyre	5	33	50	7	1	4	0	210
Fremskrittspartiet	0	23	47	16	8	7	0	90
Andre partier	5	33	48	7	2	5	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	3	30	44	10	2	10	0	247
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	3	36	43	11	1	5	0	215
Tettbygd	5	38	41	7	2	6	0	830
Landsdel								
Akershus og Oslo	5	35	44	8	0	7	0	245
Hedmark og Oppland	2	34	51	7	3	3	1	90
Østlandet ellers	5	37	47	5	3	3	0	201
Agder og Rogaland	6	34	44	8	2	5	0	166
Vestlandet	3	39	39	9	2	8	0	173
Trøndelag	3	55	28	5	1	8	0	86
Nord-Norge	3	41	31	15	2	8	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	3	38	43	8	2	6	0	955
Innvandrerbakgrunn	11	40	35	6	1	8	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.2 Ulike befolkningsgruppers holdning til om nødhjelp eller langsiktig bistand bør prioriteres. Prosent

	Bør prioritere nødhjelp	Begge deler er like viktig	Bør prioritere langsiktig bistand	Ønsker ikke å gi bistand	Vet ikke	Antall
Alle	22	26	48	2	1	1 065
Kjønn						
Mann	24	28	44	3	1	560
Kvinne	21	24	53	1	1	505
Aldersgruppe						
16–24 år	17	31	49	1	2	127
25–44 år	20	26	52	1	1	326
45–66 år	21	25	50	3	1	399
67–79 år	31	24	40	5	1	214
Utdanningsnivå						
Grunnskole	31	23	39	4	2	253
Videregående	26	29	41	3	1	407
Universitet/høyskole	12	25	62	0	1	382
Uoppgitt	21	33	42	0	4	24
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	30	24	41	4	0	283
500 000 kr eller mer	17	28	54	1	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	28	23	41	3	5	175
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	15	30	55	0	0	53
Arbeiderpartiet	20	24	54	1	1	230
Venstre	26	27	44	3	0	32
Kristelig Folkeparti	22	25	53	0	0	32
Senterpartiet	6	44	50	0	0	90
Høyre	20	29	51	1	0	210
Fremskrittspartiet	38	28	27	7	1	90
Andre partier	26	22	48	2	2	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett /vil ikke oppgi/vet ikke	23	23	47	4	4	271
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	26	25	47	2	0	215
Tettbygd	22	26	49	2	2	851
Landsdel						
Akershus og Oslo	20	30	47	1	2	246
Hedmark og Oppland	21	26	50	3	0	90
Østlandet ellers	26	27	44	3	1	201
Agder og Rogaland	21	26	48	3	2	166
Vestlandet	20	22	54	1	3	173
Trøndelag	26	22	51	1	0	86
Nord-Norge	26	24	45	5	0	104
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	21	26	49	2	1	956
Innvandrerbakgrunn	32	22	42	1	3	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.3 Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av nødhjelpsaksjoner. Prosent

	Svært gode	Ganske gode	Både/ og	Ganske dårlige	Svært dårlige	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	7	33	43	6	2	10	0	1 066
Kjønn								
Mann	6	33	43	7	2	9	0	560
Kvinne	7	33	42	5	2	11	0	506
Aldersgruppe								
16–24 år	9	34	33	5	0	20	0	129
25–44 år	6	33	43	4	1	13	0	326
45–66 år	6	37	43	6	3	6	0	399
67–79 år	8	25	48	10	3	7	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	8	33	33	4	0	21	0	256
Videregående	8	29	44	4	3	12	0	407
Universitet/høyskole	5	29	45	9	3	9	0	382
Uoppgitt	8	40	40	4	0	8	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	7	27	45	6	3	12	0	283
500 000 kr eller mer	5	38	44	5	2	7	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	11	26	36	10	1	16	0	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	9	40	36	8	0	8	0	53
Arbeiderpartiet	10	47	34	2	0	7	0	230
Venstre	3	59	25	0	0	13	0	32
Kristelig Folkeparti	6	50	34	0	0	9	0	32
Senterpartiet	4	24	54	8	3	6	0	90
Høyre	8	28	49	8	1	7	0	210
Fremskrittspartiet	3	20	44	14	7	11	0	90
Andre partier	7	35	45	2	2	10	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	5	25	45	7	3	16	0	271
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	4	27	53	6	1	9	0	215
Tettbygd	7	34	40	6	2	10	0	851
Landsdel								
Akershus og Oslo	8	35	40	7	0	10	0	246
Hedmark og Oppland	6	23	56	3	1	11	0	90
Østlandet ellers	7	30	45	5	4	9	0	201
Agder og Rogaland	8	37	42	5	1	7	0	166
Vestlandet	3	35	42	9	2	9	0	173
Trøndelag	6	34	42	1	1	16	0	86
Nord-Norge	8	31	38	11	4	10	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	6	33	45	6	2	9	0	955
Innvandrerbakgrunn	11	38	31	3	1	17	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.4 Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av langsiktig bistand. Prosent

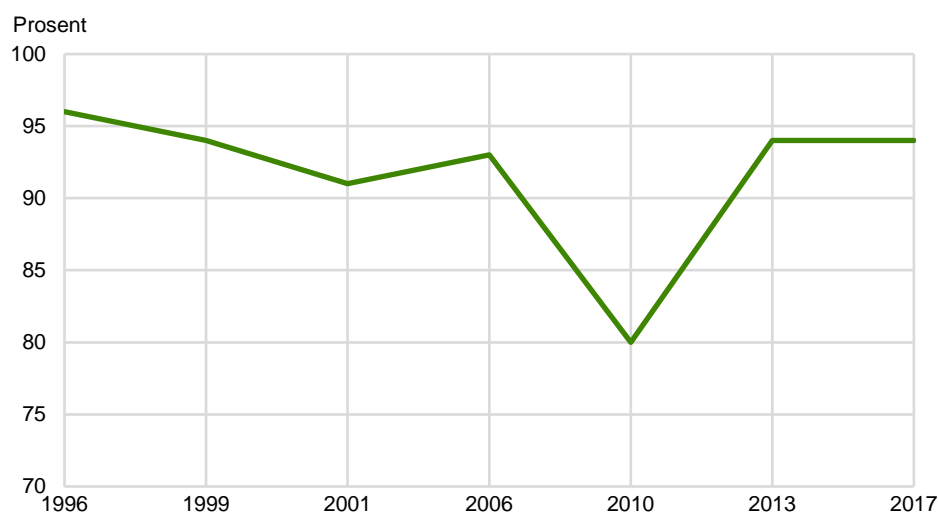
	Svært gode	Ganske gode	Både/ og	Ganske dårlige	Svært dårlige	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	4	27	48	8	3	10	0	1 066
Kjønn								
Mann	4	25	48	11	4	9	0	560
Kvinne	4	30	48	6	2	10	0	506
Aldersgruppe								
16–24 år	7	37	28	6	0	22	0	127
25–44 år	6	29	46	6	2	12	0	326
45–66 år	3	28	52	7	5	6	0	399
67–79 år	2	18	54	16	4	6	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	6	32	39	7	4	13	0	253
Videregående	3	22	51	11	5	8	0	407
Universitet/høyskole	4	30	50	7	1	8	0	382
Uoppgitt	8	29	42	4	0	17	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	4	23	49	7	6	11	0	283
500 000 kr eller mer	3	29	50	9	2	6	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	6	28	35	10	2	18	0	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	6	40	40	6	0	9	0	53
Arbeiderpartiet	6	35	47	3	1	8	0	230
Venstre	3	25	56	9	3	3	0	32
Kristelig Folkeparti	6	28	47	6	0	13	0	32
Senterpartiet	0	32	52	9	2	4	0	90
Høyre	4	19	58	11	2	6	0	210
Fremskrittspartiet	2	17	49	12	7	4	0	90
Andre partier	5	27	48	8	3	10	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	3	28	47	10	2	9	0	271
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	4	27	48	8	3	10	0	215
Tettbygd	3	28	47	10	2	9	0	851
Landsdel								
Akershus og Oslo	5	28	46	7	2	13	0	246
Hedmark og Oppland	4	18	59	9	2	8	0	90
Østlandet ellers	2	25	48	10	4	10	0	201
Agder og Rogaland	5	27	54	5	2	7	0	166
Vestlandet	2	31	46	9	4	8	0	173
Trøndelag	5	35	38	10	1	10	0	86
Nord-Norge	4	27	44	11	5	10	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	3	28	50	9	3	8	0	956
Innvandrerbakgrunn	12	28	30	5	3	22	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5. En tredel tror frivillige organisasjoner gir den mest effektive bistanden

Deltakerne i undersøkelsen hadde en klar oppfatning av frivillige organisasjoner gir den mest effektive bistanden. En tredel (34 prosent) oppgir at frivillige organisasjoner er mest effektive som bistandsgivere mens en noe lavere andel (29 prosent) oppgir FN om mest effektiv. Videre har en femtedel (21 prosent) mest tiltro til bistand er gitt av staten, og kun to prosent foretrakk Verdensbanken. Færre enn i 2013 ser frivillige organisasjoner som det mest effektive organet for bistand. Videre er det kun små forskjeller mellom befolkningsgruppene i deres syn på hvilke institusjoner som gir den mest effektive bistanden, ut over at personer på venstresiden har større tro på effekten av bistand gitt av staten enn personer på høyresiden.

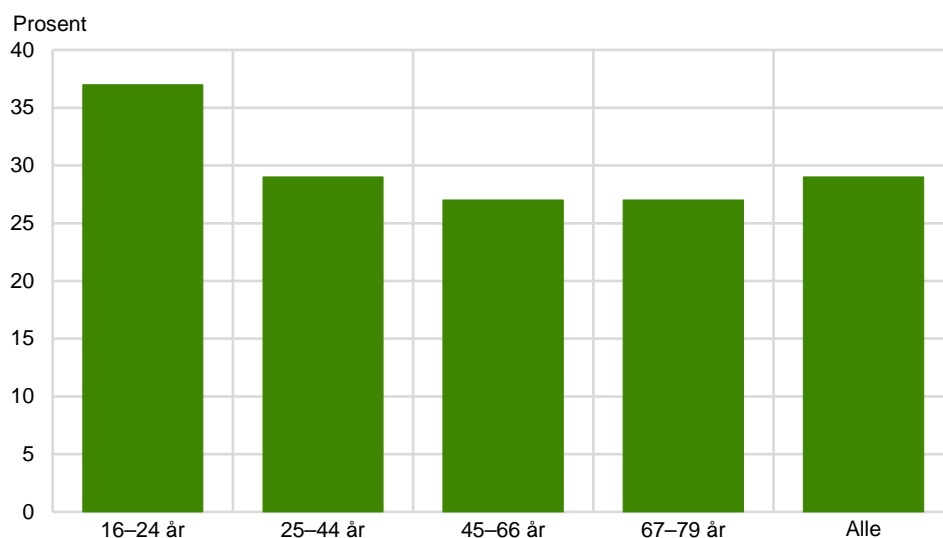
Figur 5.1 Andel som mener det er riktig å stille betingelser til bistand

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Et stort flertall av respondentene (94 prosent) sa at det er riktig å stille betingelser til landene som mottar bistand. Dette er det samme nivået som i 2013 og i tråd med resultatene fra alle tidligere undersøkelser bortsett fra 2010, da resultatet var noe lavere. Dette kan forklares med at spørsmålsformuleringen var litt forskjellig det året. Påstanden har omtrent like stor støtte i alle befolkningsgrupper.

Figur 5.2 Andel i ulike aldersgrupper som mener at mottakerlandene skal ha det fulle ansvar for gjennomføringen av utviklingsprosjekter

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Omtrent en tredjedel av utvalget (29 prosent) støttet påstanden om at mottakerlandene skal ha det fulle ansvar for gjennomføringen av utviklingsprosjekter i eget land. Dette er omtrent 2 prosentpoeng lavere enn i 2013. Utsagnet har ganske lik oppslutning i de middelaldrende og eldre befolkningsgruppen, men er noe mer populært blant de yngste respondentene. SV-, AP- og Krf- velgere samt innvandrere og personer med lav utdanning var også mer positive til å overlate ansvaret for bistanden til mottakerlandene enn resten av befolkningen.

Tabell 5.1 Ulike befolkningsgruppers vurdering av hvilken kanal som gir den mest effektive bistanden

	Statlige kanaler	FN	Verdensbanken	Frivillige organisasjoner	Ønsker ikke å gi bistand	Vet ikke	Antall
Alle	21	29	2	34	2	12	1 066
Kjønn							
Mann	22	28	3	35	2	11	560
Kvinne	20	30	2	32	1	14	506
Aldersgruppe							
16–24 år	13	40	4	30	.	13	127
25–44 år	20	33	2	34	1	12	326
45–66 år	24	27	2	33	2	12	399
67–79 (80) år	23	21	3	37	3	13	214
Utdanningsnivå							
Grunnskole	19	24	4	36	3	14	253
Videregående	19	28	3	35	2	13	407
Universitet/høyskole	24	35	1	31	.	10	382
Uoppgitt	29	17	.	29	.	25	24
Husholdningsinntekt							
0–499 999 kr	23	22	1	38	2	14	283
500 000 kr eller mer	21	34	2	32	1	9	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	18	23	3	32	3	22	175
Partipreferanse							
Sosialistisk Venstreparti	19	34	.	34	2	11	53
Arbeiderpartiet	27	33	1	30	.	7	230
Venstre	13	47	.	34	.	6	32
Kristelig Folkeparti	13	22	.	63	.	3	32
Senterpartiet	17	32	1	38	2	10	90
Høyre	19	32	4	35	0	10	210
Fremskrittspartiet	22	20	6	40	2	10	90
Andre partier	21	31	.	38	2	9	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	21	22	2	29	3	23	271
Bostedsstrøk							
Spredtbygd	22	30	2	31	2	13	851
Tettbygd	18	25	2	43	1	11	215
Landsdel							
Akershus og Oslo	22	32	2	31	0	13	246
Hedmark og Oppland	28	29	.	30	2	11	90
Østlandet ellers	18	25	2	38	3	13	201
Agder og Rogaland	16	28	3	39	1	13	166
Vestlandet	19	29	2	36	1	13	173
Trøndelag	28	30	2	30	1	8	86
Nord-Norge	24	30	4	27	3	13	104
Innvandrerbakgrunn							
Ikke innvandrerbakgrunn	21	30	2	34	2	12	956
Innvandrerbakgrunn	24	22	4	34	.	17	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.2 Ulike befolkningsgruppers syn på om det er riktig å stille betingelser til landene som skal få bistand av Norge. Prosent

	Ja	Nei	Vet ikke	Antall
Alle	94	4	2	1 066
Kjønn				
Mann	96	3	1	560
Kvinne	93	5	3	506
Aldersgruppe				
16–24 år	94	2	4	127
25–44 år	92	4	4	326
45–66 år	95	3	2	399
67–79 (80) år	95	5	0	214
Utdanningsnivå				
Grunnskole	91	7	2	253
Videregående	97	1	2	407
Universitet/høyskole	94	4	2	382
Uoppgitt	96	4	0	24
Husholdningsinntekt				
0–499 999 kr	94	5	1	283
500 000 kr eller mer	96	3	1	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	89	5	5	175
Partipreferanse				
Sosialistisk Venstreparti	94	0	6	53
Arbeiderpartiet	94	5	1	230
Venstre	100	0	0	32
Kristelig Folkeparti	97	3	0	32
Senterpartiet	98	2	0	90
Høyre	99	1	0	210
Fremskrittspartiet	94	6	0	90
Andre partier	91	7	2	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	90	5	5	271
Bostedsstrøk				
Spredtbygd	94	4	2	851
Tettbygd	96	3	1	215
Landsdel				
Akershus og Oslo	93	4	3	246
Hedmark og Oppland	98	1	1	90
Østlandet ellers	95	4	1	201
Agder og Rogaland	96	3	1	166
Vestlandet	94	3	3	173
Trøndelag	93	5	2	86
Nord-Norge	92	5	3	104
Innvandrerbakgrunn				
Ikke innvandrerbakgrunn	95	3	2	956
Innvandrerbakgrunn	86	7	7	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.3 Ulike befolkningsgruppers syn på om utviklingsland skal ha det fulle ansvaret for gjennomføring av utviklingsprosjekter i eget land. Prosent

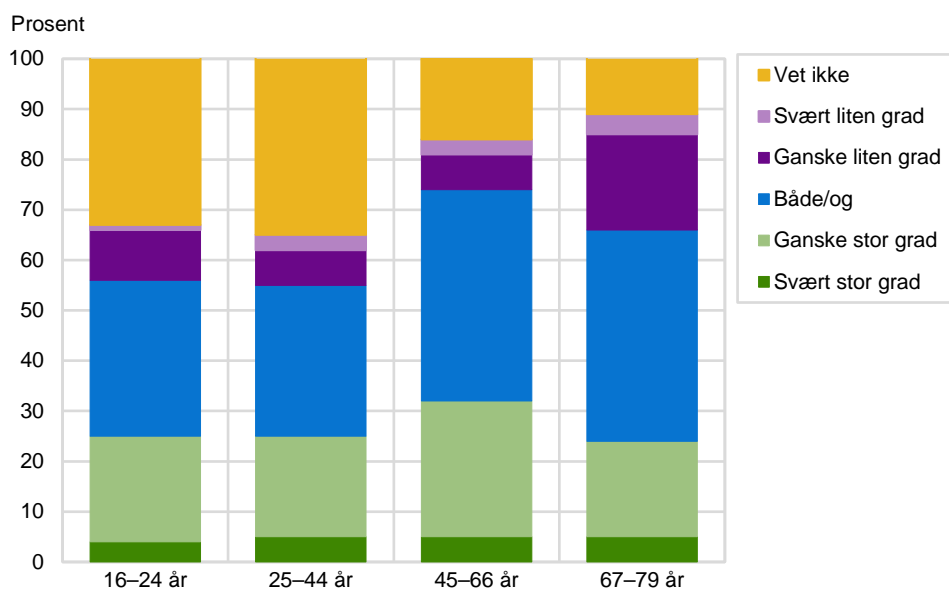
	Ja	Nei	Vet ikke	Vil ikke svare	Antall
Alle	29	67	4	0	1 066
Kjønn					
Mann	28	68	3	0	560
Kvinne	29	66	6	0	506
Aldersgruppe					
16–24 år	37	57	6	0	127
25–44 år	29	66	5	0	326
45–66 år	27	69	4	0	399
67–79 (80) år	26	72	2	0	214
Utdanningsnivå					
Grunnskole	39	56	4	1	253
Videregående	23	73	4	0	407
Universitet/høyskole	27	69	4	0	382
Uoppgitt	38	54	8	0	24
Husholdningsinntekt					
0–499 999 kr	33	65	3	0	283
500 000 kr eller mer	27	70	4	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	27	60	8	5	175
Partipreferanse					
Sosialistisk Venstreparti	38	59	4	0	53
Arbeiderpartiet	34	63	4	0	230
Venstre	25	72	3	0	32
Kristelig Folkeparti	38	63	0	0	32
Senterpartiet	19	80	1	0	90
Høyre	25	72	3	0	210
Fremskrittspartiet	30	68	2	0	90
Andre partier	26	71	3	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	28	63	9	1	271
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	26	73	2	0	851
Tettbygd	29	66	0	5	215
Landsdel					
Akershus og Oslo	30	63	6	0	246
Hedmark og Oppland	30	69	1	0	90
Østlandet ellers	31	67	3	0	201
Agder og Rogaland	23	72	5	0	166
Vestlandet	25	69	5	0	173
Trøndelag	28	69	4	0	86
Nord-Norge	33	62	5	1	104
Innvandrerbakgrunn					
Ikke innvandrerbakgrunn	27	69	4	0	956
Innvandrerbakgrunn	39	52	9	1	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

6. Økt tillit til Norads bistandsarbeid

I underkant av 30 prosent sa at Norad i svært eller ganske stor grad forvalter bistandsmidlene effektivt og omtrent 36 prosent sa at organisasjonen i ganske eller svært liten grad sløser med bistandsmidlene. 14 prosent uttrykte at Norad forvalter bistandsmidlene lite effektivt og sløser med pengene. Til sammenlikning sa 41 prosent at det generelt sikres god kvalitet i det norske bistandsarbeidet. Disse resultatene viser at det er et noe mer positivt syn på Norads bistandsarbeid enn da spørsmålet sist ble stilt, i 2013.

Figur 6.1 Vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt fordelt på aldersgrupper

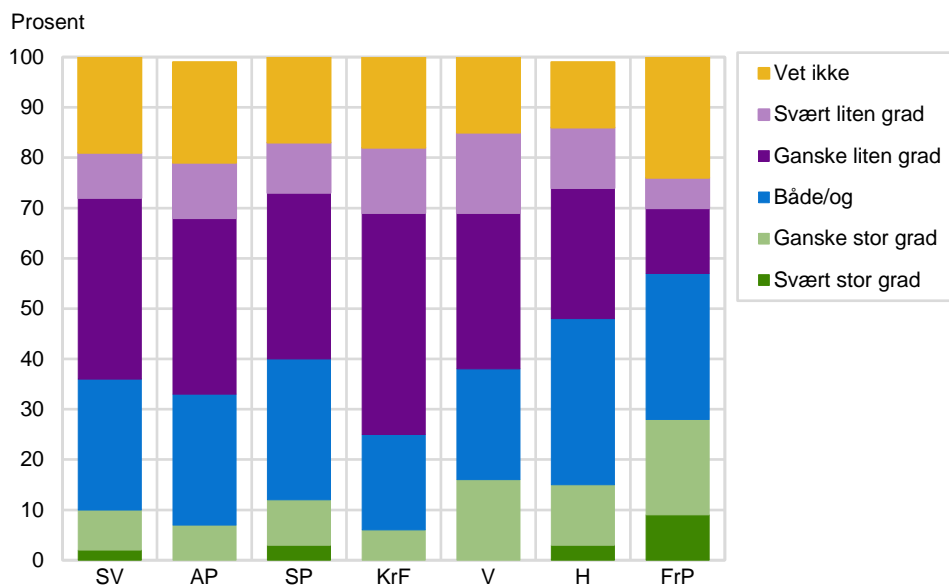

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vurderingen av Norads arbeid er ganske lik i alle befolkningsgrupper, men varierer noe med alder og partitilknytning. Figur 6.1 viser at eldre respondenter er betydelig mer kritiske til Norads arbeid enn unge respondenter. Kun en av fire respondenter over 67 år mener at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. Det er respondenter i alderen 45-66 år som er mest positive til hvordan Norad forvalter bistandsmidlene. Blant disse mener en av tre at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. Blant respondentene under 45 år mener omtrent en fjerdedel at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt, men mange respondenter i de yngre aldersgruppene har ikke gjort seg opp noen mening.

Personer som støtter partier på venstresiden er generelt mer positive enn personer som støtter partier på høyresiden. I hele utvalget mener omtrent en av ti (13 prosent) at Norad i liten grad forvalter bistanden effektivt, mens en av tre FrP-velgere har denne oppfatningen. Høyre velgere derimot har lik oppfatning som hele utvalget totalt sett, med 13 prosent. 14 prosent av Senterpartivelgerne har oppfatningen om at Norad i liten grad forvalter bistandsmidlene effektivt. Hos de resterende partiene er andelen på under 10 prosent. Tilsvarende mener nesten tre av ti FrP-velgere at Norad i stor grad sløser med bistandsmidlene. Kun 15 prosent av Høyre-velgere og 16 prosent av Venstre-velgere mener det samme. Til sammenlikning mener 14 prosent av den samlede befolkningen at Norad sløser med bistandsmidlene.

Figur 6.2 Andel som mener Norad sløser med bistandspengene fordelt på partipreferanse

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det er også verdt å merke seg at over en femtedel (23 prosent) av respondentene ikke har noen formening om hvor effektivt Norad forvalter bistandsmidlene, og en femtedel (21 prosent) uttrykker ingen mening om organisasjonens sløsing med midler.

Tabell 6.1 Ulike befolkningsgruppers vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. Prosent

	Svært stor grad	Ganske stor grad	Både/ og	Ganske liten grad	Svært liten grad	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	5	22	37	10	3	23	0	1 066
Kjønn								
Mann	5	22	37	11	3	21	0	560
Kvinne	4	23	37	8	2	25	0	506
Aldersgruppe								
16–24 år	4	21	31	9	1	34	0	127
25–44 år	5	20	30	7	3	36	0	326
45–66 år	5	27	42	7	3	16	0	399
67–79 år	5	19	42	19	4	12	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	3	18	38	12	6	23	0	253
Videregående	4	20	41	11	3	20	0	407
Universitet/høyskole	6	28	33	7	1	25	0	382
Uoppgitt	0	25	21	8	4	42	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	6	17	37	12	4	24	0	283
500 000 kr eller mer	5	26	39	7	2	21	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	3	18	31	15	2	30	1	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	8	28	26	6	2	30	0	53
Arbeiderpartiet	7	30	37	5	0	22	0	230
Venstre	6	38	28	3	0	25	0	32
Kristelig Folkeparti	6	38	38	6	0	13	0	32
Senterpartiet	4	22	42	11	3	17	0	90
Høyre	5	23	40	11	2	19	0	210
Fremskrittspartiet	4	7	32	22	11	23	0	90
Andre partier	5	29	28	9	2	28	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	1	15	40	10	4	29	0	271
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	4	20	40	11	3	23	0	215
Tettbygd	5	23	37	9	3	24	0	851
Landsdel								
Akershus og Oslo	4	25	32	11	1	26	0	246
Hedmark og Oppland	3	21	40	9	2	24	0	90
Østlandet ellers	5	18	50	8	3	15	0	201
Agder og Rogaland	8	22	36	11	4	19	0	166
Vestlandet	2	24	36	8	4	25	0	173
Trøndelag	1	30	31	5	3	29	0	86
Nord-Norge	7	18	28	13	5	29	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	5	23	38	10	3	22	0	955
Innvandrerbakgrunn	2	20	31	11	2	34	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.2 Ulike befolkningsgruppers vurdering av om det sørges for god kvalitet i det norske bistandsarbeidet. Prosent

	Svært stor grad	Ganske stor grad	Både/ og	Ganske liten grad	Svært liten grad	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	8	33	37	10	2	11	0	1 066
Kjønn								
Mann	8	29	38	13	3	10	0	560
Kvinne	8	37	35	7	2	12	0	506
Aldersgruppe								
16–24 år	13	35	28	7	1	17	0	127
25–44 år	6	32	37	7	2	16	0	326
45–66 år	9	36	38	8	3	6	0	399
67–79 år	7	25	38	19	3	8	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	11	29	35	9	4	13	0	253
Videregående	7	30	39	11	3	9	0	407
Universitet/høyskole	7	37	36	9	1	10	0	382
Uoppgitt	13	38	25	0	0	25	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	8	29	36	12	4	11	0	283
500 000 kr eller mer	8	35	38	9	2	8	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	9	29	31	8	2	21	1	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	13	49	21	6	0	11	0	53
Arbeiderpartiet	12	47	27	6	0	9	0	230
Venstre	6	31	44	6	0	13	0	32
Kristelig Folkeparti	9	44	31	3	0	13	0	32
Senterpartiet	6	31	37	11	3	12	0	90
Høyre	7	29	50	9	1	4	0	210
Fremskrittspartiet	7	21	26	24	9	13	0	90
Andre partier	9	31	36	14	2	9	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	6	24	41	10	2	16	0	271
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	6	31	40	11	2	11	0	215
Tettbygd	9	33	36	9	3	11	0	851
Landsdel								
Akershus og Oslo	8	30	39	11	2	11	0	246
Hedmark og Oppland	6	34	31	11	2	16	0	90
Østlandet ellers	8	33	41	6	4	7	0	201
Agder og Rogaland	8	34	39	9	1	8	0	166
Vestlandet	10	35	31	9	2	13	0	173
Trøndelag	6	40	34	6	0	15	0	86
Nord-Norge	10	25	34	17	5	10	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	8	33	38	10	3	9	0	956
Innvandrerbakgrunn	10	28	29	10	1	21	1	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.3 Ulike befolkningsgruppers vurdering av i hvilken grad Norad sløser med bistandsmidlene. Prosent

	Svært stor grad	Ganske stor grad	Både/ og	Ganske liten grad	Svært liten grad	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	3	11	29	26	10	21	0	1 066
Kjønn								
Mann	4	12	28	28	10	10	0	560
Kvinne	2	9	29	25	10	18	0	506
Aldersgruppe								
16–24 år	2	9	23	21	13	31	0	127
25–44 år	3	9	22	27	9	29	0	326
45–66 år	2	9	32	30	10	17	0	399
67–79 år	5	18	34	22	8	13	0	214
Utdanningsnivå								
Grunnskole	4	14	29	19	9	25	0	253
Videregående	4	12	32	26	8	18	0	407
Universitet/høyskole	1	8	25	33	11	21	0	382
Uoppgitt	0	4	25	25	13	33	0	24
Husholdningsinntekt								
0–499 999 kr	5	12	30	21	10	23	0	283
500 000 kr eller mer	2	10	28	32	10	18	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	3	12	27	18	8	31	1	175
Partipreferanse								
Sosialistisk Venstreparti	2	8	26	36	9	19	0	53
Arbeiderpartiet	0	7	26	35	11	20	0	230
Venstre	0	16	22	31	16	16	0	32
Kristelig Folkeparti	0	6	19	44	13	19	0	32
Senterpartiet	3	9	28	33	10	17	0	90
Høyre	3	12	33	26	12	13	0	210
Fremskrittspartiet	9	19	29	13	6	24	0	90
Andre partier	2	7	31	26	16	19	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	4	13	29	17	6	31	0	271
Bostedsstrøk								
Spredtbygd	3	8	33	28	8	20	0	215
Tettbygd	3	12	27	26	10	22	0	851
Landsdel								
Akershus og Oslo	1	14	24	28	10	22	0	246
Hedmark og Oppland	3	11	37	20	8	21	0	90
Østlandet ellers	4	7	38	23	11	16	0	201
Agder og Rogaland	4	11	29	27	10	20	0	166
Vestlandet	4	12	27	27	8	23	0	173
Trøndelag	1	9	19	33	10	28	0	86
Nord-Norge	4	11	25	27	11	23	0	104
Innvandrerbakgrunn								
Ikke innvandrerbakgrunn	3	11	29	27	10	20	0	956
Innvandrerbakgrunn	2	11	28	19	8	31	0	106

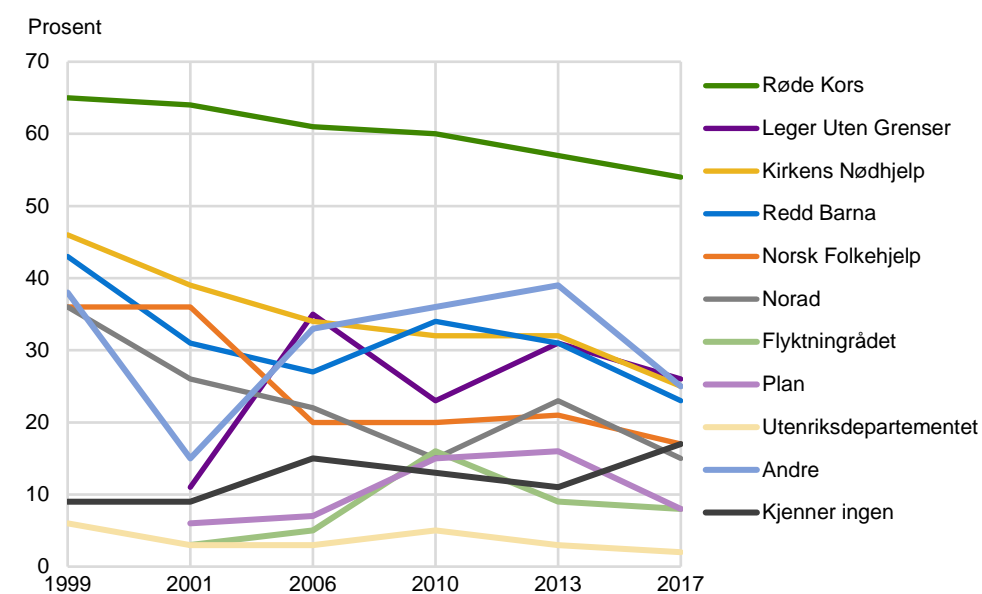
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7. Åtte av ti kjenner minst én bistandsorganisasjon

Respondentene ble bedt om å ramse opp organisasjonene de kjente til som arbeider med bistand. Selv om halvparten (54 prosent) av respondentene nevnte Røde kors som en av bistandsorganisasjonene er dette vesentlig færre enn i 2013. Røde Kors har alltid vært den organisasjonen som ble nevnt av flest respondenter i kartleggingene våre, men fallet er likevel markant i de nesten 20 årene vi har fulgt utviklingen (figur 7.1).

Etter Røde Kors ble Leger uten grenser, Kirkens Nødhjelp og Redd Barna nevnt av flest. Disse organisasjonene ble nevnt av omtrent en fjerdedel av respondenter. Norsk Folkehjelp og Norad er nevnt av henholdsvis 17 og 15 prosent av respondentene, mens under en av ti nevnte Plan, Flyktningrådet og Utenriksdepartementet. En av fire (25 prosent) nevnte andre organisasjoner og nesten to av ti (17 prosent) kjente ikke til noen bistandsorganisasjoner.

Figur 7.1 Andel som nevner ulike bistandsorganisasjoner

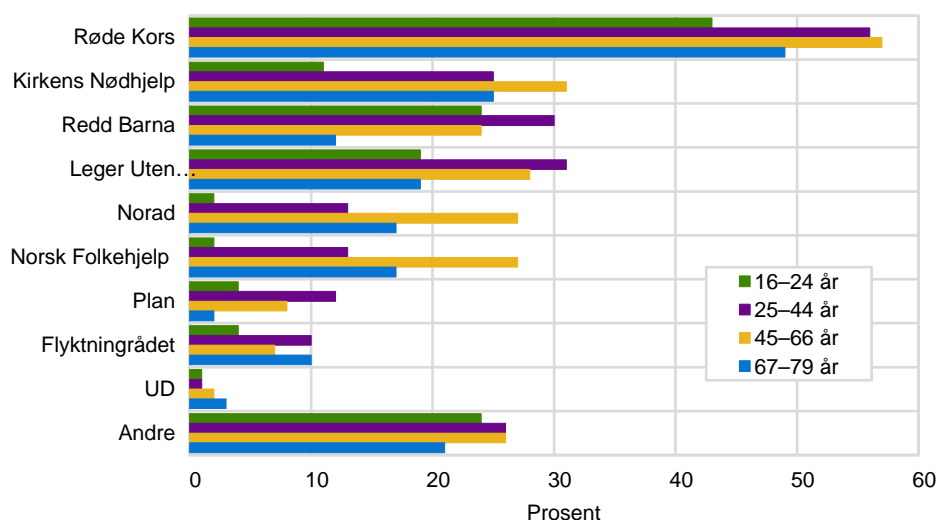
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kjennskapen til bistandsorganisasjoner er ganske likt fordelt med hensyn til kjønn, bostedsstrøk og landsdel. Personer med innvandrerbakgrunn kjenner i vesentlig mindre grad til bistandsorganisasjoner enn andre, og Røde kors og Redd barna nevnes av oftest.

Kjennskapen til alle organisasjonene øker med økt utdanningsnivå, men noen organisasjoner er mer allment kjent enn andre. Røde Kors og Redd Barna er godt kjent i alle utdanningsgrupper, men de andre organisasjonene blir alle nevnt over dobbelt så ofte av personer med høyere utdanning enn av personer med grunnskoleutdanning.

Kjennskap til organisasjonene varierer også en del med alder (figur 7.2). De yngste (16-24 år) og de eldste (67-79 år) skiller seg ut både med tanke på en vesentlig større andel som ikke kjenner noen organisasjoner, men også med tanke på lavere andel som kjenner de enkelte organisasjonene. Ett unntak er Redd Barna som nevnes av om lag en av fire (26 prosent i snitt) i aldersgruppene under 67 år, men kun en av ti (12 prosent) i aldersgruppen 67-79 år. De eldste respondentene kjenner imidlertid større grad til Flyktningrådet enn de yngre respondentene.

Figur 7.2 Kjennskap til bistandsorganisasjoner i ulike aldersgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.1 Andel i ulike befolkningsgrupper med kjennskap til organisasjoner, bedrifter og statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for bistand. Prosent

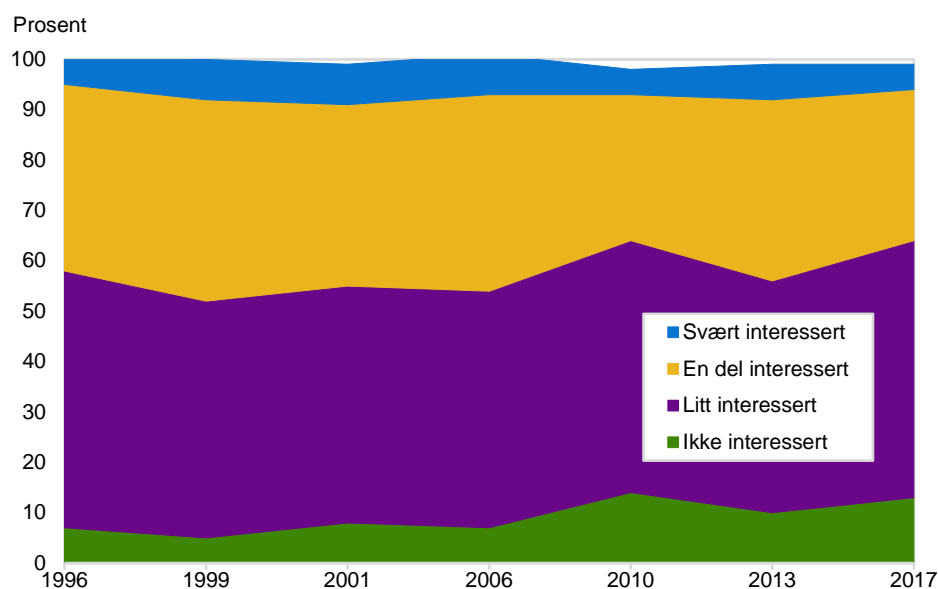
	Røde-kors	Leger uten grenser	Kirkens nødhjelp	Redd Barna	Norsk folkehjelp	Norad	Plan	Flyktningrådet	DU	Andre	Kjenner ingen	I alt
Alle	54	26	25	23	17	15	8	8	2	25	17	1066
Kjønn												
Mann	56	25	25	24	19	17	6	9	1	24	15	560
Kvinne	51	26	26	23	16	13	9	8	2	26	19	506
Aldersgruppe												
16-24 år	43	19	11	24	2	2	4	4	1	24	24	127
25-44 år	56	31	25	30	13	10	12	10	1	26	12	326
45-66 år	57	28	31	24	27	23	8	7	2	26	12	399
67-79 (80) år	49	19	25	12	17	15	2	10	3	21	27	214
Utdanningsnivå												
Grunnskole	43	18	11	17	9	5	5	3	1	16	30	253
Videregående	56	27	25	21	18	15	5	7	1	26	15	407
Universitet/høyskole	59	31	36	31	23	22	13	13	3	30	9	382
Uoppgitt	46	4	4	8	0	0	0	4	0	13	33	24
Husholdningsinntekt												
0-499 999 kr	51	20	19	19	11	10	4	8	1	20	23	283
500 000 kr eller mer	60	32	32	28	23	20	11	10	2	29	10	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	37	12	15	13	9	7	3	3	2	16	28	175
Sosialistisk Venstreparti	60	36	38	38	23	17	17	11	6	34	9	53
Arbeiderpartiet	59	23	27	25	23	17	7	10	2	23	12	230
Venstre	69	28	34	34	22	25	22	9	3	28	6	32
Kristelig Folkeparti	53	25	56	34	9	28	6	6	0	50	6	32
Senterpartiet	64	31	33	23	28	14	8	10	0	26	14	90
Høyre	57	30	30	26	21	16	10	7	1	34	14	210
Fremskrittspartiet	59	28	17	23	11	11	7	8	2	20	18	90
Andre partier	52	34	28	26	7	17	5	12	2	22	16	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	38	18	14	14	10	10	4	6	1	16	27	271
Bostedsstrøk												
Spredtbygd	54	26	23	17	18	12	6	6	1	25	17	215
Tettbygd	54	26	26	25	17	16	8	9	2	25	16	851
Landsdel												
Akershus og Oslo	54	23	30	27	17	19	12	12	3	24	15	246
Hedmark og Oppland	56	27	24	19	19	16	3	10	2	20	18	90
Østlandet ellers	51	25	21	19	16	15	5	6	2	24	19	201
Agder og Rogaland	53	22	27	26	19	14	7	7	2	33	17	166
Vestlandet	51	29	27	23	14	13	6	8	0	25	16	173
Trøndelag	58	37	21	27	21	14	7	6	0	26	14	86
Nord-Norge	56	23	21	20	20	9	10	7	0	17	17	104
Innvandrerbakgrunn												
Ikke innvandrerbakgrunn	55	27	27	24	18	16	8	8	2	26	15	956
Innvandrerbakgrunn	37	10	10	16	9	7	3	8	1	14	27	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8. En av tre interessert i stoff om bistand

Mer enn en av tre (35 prosent) personer er svært eller en del interessert i stoff om utviklingsland og bistand i media. I tillegg er omtrent halve befolkningen (51 prosent) litt interessert og kun om lag en av ti (13 prosent) sier at de ikke er interessert i disse temaene. Funnene er i tråd med tidligere resultater, men viser at interessen har falt noe i 2017. I alle undersøkelsene fra 1996 til 2013 uttrykte over en av fire minst en del interesse. Selv om interessen i 2017 har falt noe sammenlignet med 2013, er den likevel høyere enn undersøkelsen i 2010.

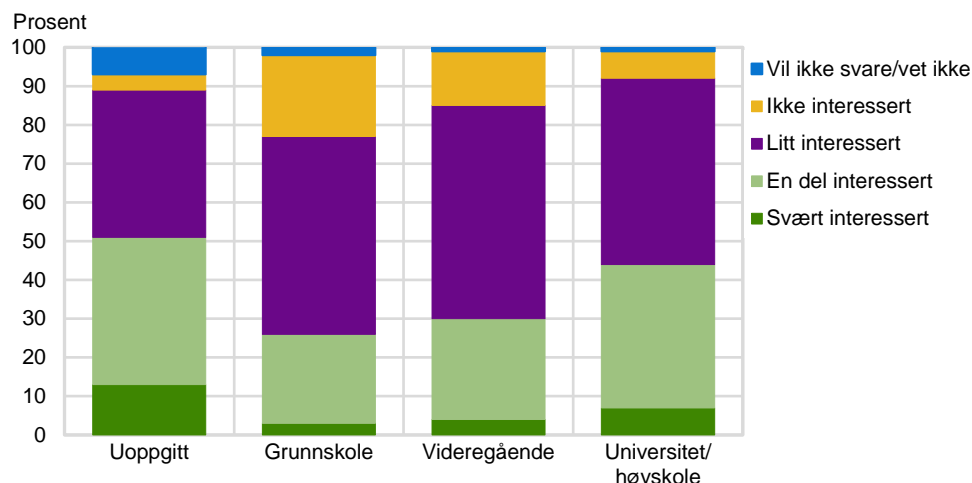
Figur 8.1 Interesse for stoff om utviklingspolitikk i media

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eldre personer uttrykker mer interesse enn unge personer. Kun en av fire (26 prosent) respondenter mellom 16 og 24 år sier de er svært eller en del interessert. Høyere utdanning korrelerer også med økt interesse. I gruppen med høyere utdanning uttrykker i overkant to av fem (44 prosent) at de er svært interessert eller en del interessert, mens bare en av fire respondenter (26 prosent) med grunnskole som høyeste fullførte utdanning sier det samme. Det er også noe høyere interesse blant velgerne på venstresiden i politikken enn blant velgerne på høyresiden. For velgerne til partiene på Stortinget er interessen størst blant SV-velgerne, der over halvparten sier de er svært eller en del interessert, og lavest blant Høyre- og FrP-velgerne der omtrent tre av ti sier det samme. Interessen er enda lavere blant respondenter som ikke ville stemt. I denne gruppen uttrykker bare en fjerdedel at de er svært eller litt interessert.

Personene som er for bistand er mer interessert i mediedekning av u-land og bistand enn personer som er mot bistand. Blant respondentene som er for utviklingshjelp til Asia, Afrika og Latin-Amerika er nesten to av fem (37 prosent) svært eller en del interessert i utviklingsstoff, mens kun om lag en fjerdedel (24 prosent) av dem som er mot denne typen bistand sier det samme.

Figur 8.2 Interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media fordelt på utdanningsgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.1 Ulike befolkningsgruppers interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media. Prosent

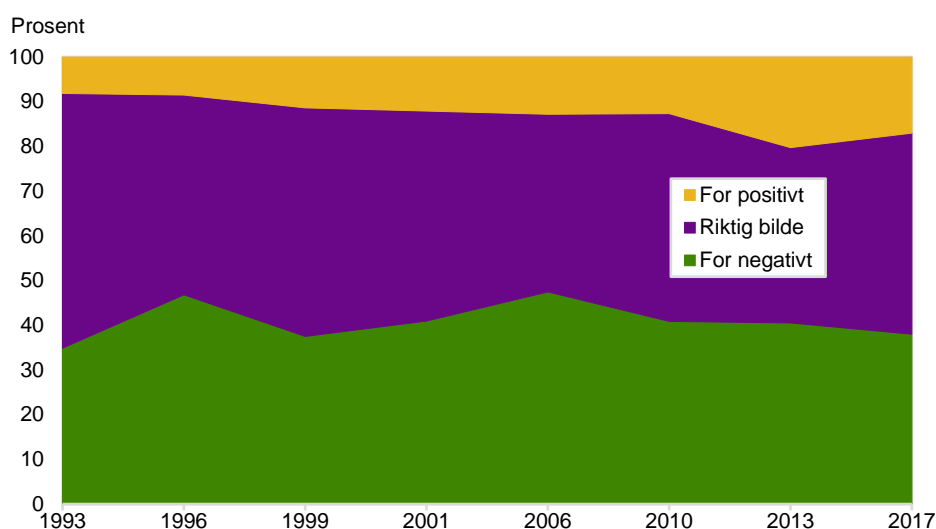
	Svært interessert	En del interessert	Litt interessert	Ikke interessert	Vet ikke	Nekter	Antall
Alle	5	30	51	13	1	0	1 066
Kjønn							
Mann	5	28	51	15	1	0	560
Kvinne	5	31	51	11	1	0	506
Aldersgruppe							
16–24 år	2	24	51	20	2	0	127
25–44 år	5	26	55	12	2	0	326
45–66 år	5	34	50	11	0	1	399
67–79 år	7	30	48	15	0	0	214
Utdanningsnivå							
Grunnskole	3	23	51	21	1	0	253
Videregående	4	26	55	14	0	0	407
Universitet/høyskole	7	37	48	7	1	0	382
Uoppgitt	13	38	38	4	8	0	24
Husholdningsinntekt							
0–499 999 kr	6	27	51	16	1	0	283
500 000 kr eller mer	5	34	52	9	0	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	4	21	50	22	3	1	175
Partipreferanse							
Sosialistisk Venstreparti	13	40	38	9	0	0	53
Arbeiderpartiet	6	40	47	6	0	0	230
Venstre	6	38	53	3	0	0	32
Kristelig Folkeparti	13	28	50	9	0	0	32
Senterpartiet	5	29	54	13	0	0	90
Høyre	3	26	60	10	0	0	210
Fremskrittspartiet	3	26	56	16	0	0	90
Andre partier	5	31	48	16	0	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/ vil ikke oppgi/vet ikke	3	23	49	23	3	0	271
Bostedsstrøk							
Spredtbygd	2	24	58	15	1	0	215
Tettbygd	6	31	49	13	1	0	851
Landsdel							
Akershus og Oslo	5	29	54	11	1	1	246
Hedmark og Oppland	4	31	52	11	1	0	90
Østlandet ellers	6	24	48	21	0	0	201
Agder og Rogaland	4	31	51	14	0	0	166
Vestlandet	3	32	55	8	2	1	173
Trøndelag	1	38	47	14	0	0	86
Nord-Norge	9	29	48	13	1	0	104
Innvandrerbakgrunn							
Ikke innvandrerbakgrunn	4	29	53	14	0	0	956
Innvandrerbakgrunn	8	40	40	8	4	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9. Kun en av ti synes utviklingsland fremstilles for positivt

Omtrent en tredjedel (34 prosent) av de spurte mener at massemedia gir et riktig bilde av situasjonen i utviklingsland, og omtrent like mange mener at disse landene fremstilles for negativt (29 prosent). Om lag en av ti (13 prosent) sier derimot at utviklingsland fremstilles for positivt. Over tid har andelen som mener media fremstiller utviklingsland riktig sunket selv om andelen er noe høyere nå enn i 2013, jf. figur 9.1. Gruppen som mener at de fremstilles for negativt har holdt seg relativt stabil, mens det har vært en økende andel som mener at utviklingslandene fremstilles for positivt. Omtrent en femtedel har ingen oppfatning av massemedias fremstilling av utviklingsland (23 prosent).

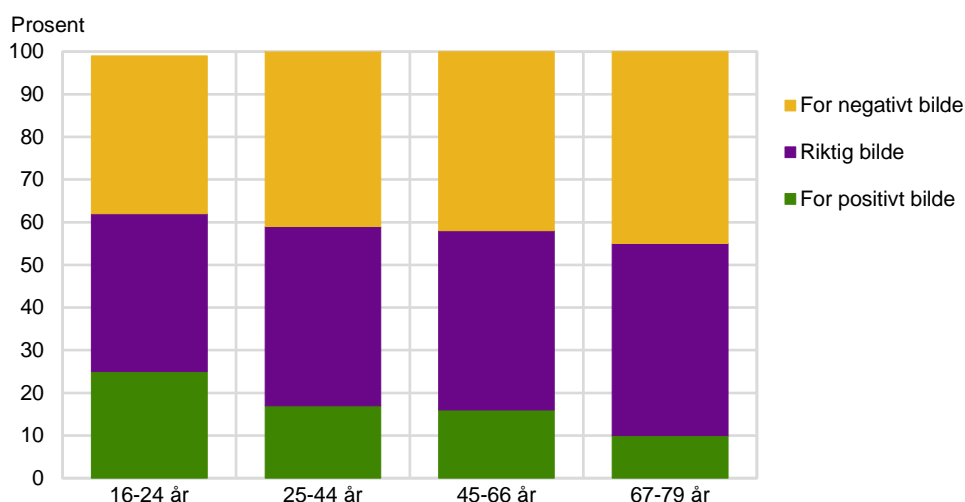
Figur 9.1 Vurdering av bildet massemediet gir utviklingsland blant respondentene som tar et standpunkt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oppfatningen av massemedias vinkling på saker om utviklingsland er ganske lik blant kvinner og menn (tabell 9.1). Personer i alderen 16-24 år synes i større grad enn andre at massemediene fremstiller utviklingsland for positivt (figur 9.2). Det er noe færre eldre, og noe flere med høyere utdanning, som mener at massemedia fremstiller landene for negativt.

Figur 9.2 Andel av dem som uttrykker en mening som mener media gir en for positivt, riktig og for negativ fremstilling av situasjonen i utviklingsland fordelt på aldersgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.1 Ulike befolkningsgruppers vurdering av bildet massemedier gir av situasjonen i utviklingsland. Prosent

	Riktig bilde	For negativt	For positivt	Vet ikke	I alt
Alle	34	29	13	23	1 066
Kjønn					
Mann	34	32	13	21	560
Kvinne	35	26	13	26	506
Aldersgruppe					
16–24 år	31	28	21	19	127
25–44 år	30	34	12	24	326
45–66 år	33	31	13	23	399
67–79 (80) år	45	19	10	26	214
Utdanningsnivå					
Grunnskole	36	26	15	23	253
Videregående	36	26	14	24	407
Universitet/høyskole	31	35	10	23	382
Uoppgitt	33	29	17	21	24
Husholdningsinntekt					
0–499 999 kr	33	29	12	27	283
500 000 kr eller mer	35	31	13	20	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	34	22	13	31	175
Partipreferanse					
Sosialistisk Venstreparti	34	42	9	15	53
Arbeiderpartiet	41	25	10	23	230
Venstre	38	38	13	13	32
Kristelig Folkeparti	22	47	9	22	32
Senterpartiet	42	28	13	17	90
Høyre	40	30	11	20	210
Fremskrittspartiet	28	37	16	20	90
Andre partier	19	33	21	28	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	29	23	15	33	271
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	35	28	15	21	215
Tettbygd	34	29	12	24	851
Landsdel					
Akershus og Oslo	31	33	12	24	246
Hedmark og Oppland	34	30	11	24	90
Østlandet ellers	34	30	14	22	201
Agder og Rogaland	35	26	14	25	166
Vestlandet	36	26	14	24	173
Trøndelag	42	27	13	19	86
Nord-Norge	34	31	13	23	104
Innvandrerbakgrunn					
Ikke innvandrerbakgrunn	34	29	13	24	956
Innvandrerbakgrunn	38	32	11	19	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

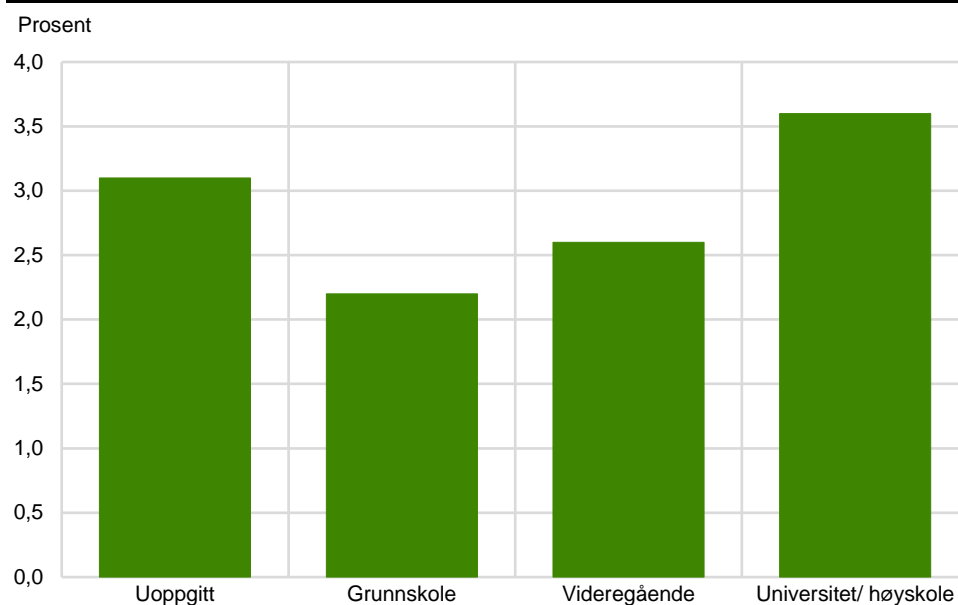
10. Nesten to av tre kjenner ikke til noen land Norge har bistandssamarbeid med

Respondentene som ble intervjuet på telefon ble spurt om de kjente til noen land Norge har utviklingssamarbeid med, og i så fall hvilke land dette er. 38 prosent sa at de kjente til land som Norge har utviklingssamarbeid med. Respondentene som kjente til utviklingssamarbeid kunne ofte nevne flere land. 27 prosent av respondentene som først oppga at de kjente til land som Norge gir bistand til kunne nevne ett land, mens 70 prosent kunne nevne to eller flere land. Respondentene som først sa at de kjente til land som Norge har samarbeid med oppga i gjennomsnitt 2,9 land. Sett i forhold til hele utvalget som ble intervjuet på telefon oppga hver respondent i gjennomsnitt 1,1 land.

Antallet land som ble nevnt øker med alder, utdanningsnivå og sentralitet. For eksempel kjente nesten åtte av ti respondenter under 25 år ikke til noen mottakerland, mens det tilsvarende tallet er omtrent seks av ti (57 prosent) for respondentene mellom 45 og 66 år.

Forskjellene mellom utdanningsgrupper er også store. Respondenter med høyere utdanning nevnte i snitt 3,6 land, mens respondenter med videregående nevnte 2,6 land og personene med grunnskoleutdanning nevnte 2,2 land. Vi ser også at bosatte på større steder kjenner flere bistandspartnere enn dem som bor på mindre steder, personer med høy inntekt kjenner flere bistandspartnere enn personer med lav inntekt, og personer fra Oslo og Akershus er de som i snitt kan nevne flest land. Personer uten innvandrerbakgrunn nevner også flere land enn de med innvandrerbakgrunn gjør. Respondentene som var for bistand kjente også til flere land enn respondentene som var mot, men disse forskjellene var relativt små.

Figur 10.1 Gjennomsnittlig antall land nevnt blant personer med ulikt utdanningsnivå, blant de som sier de kjenner til land som Norge gir bistand til

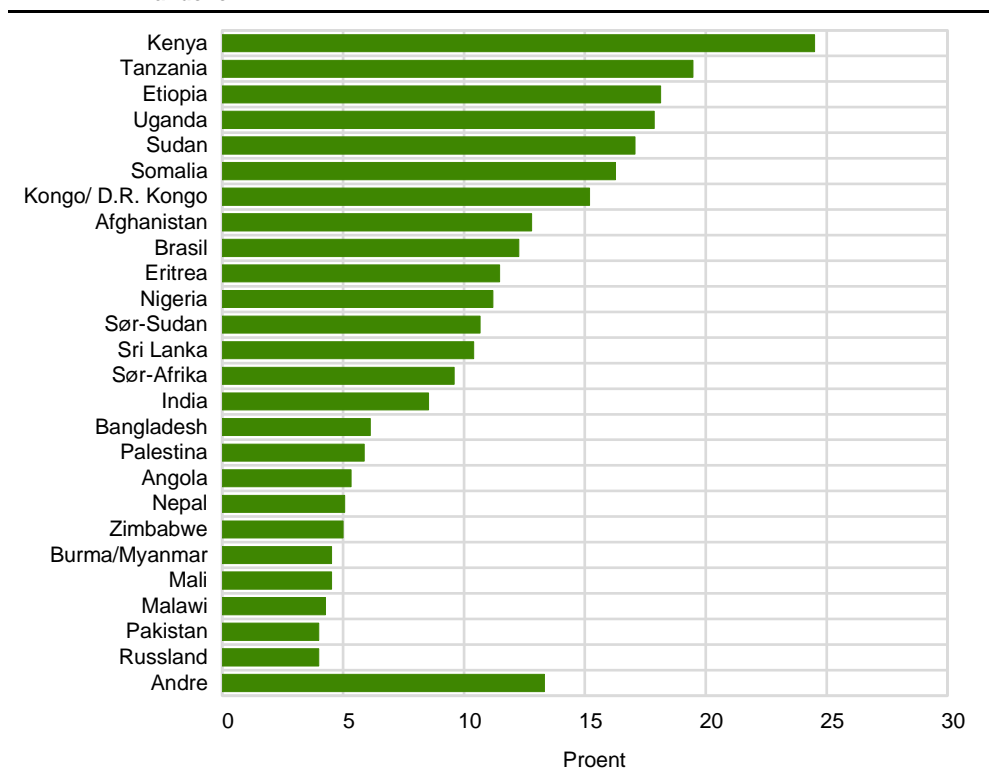

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

De følgende seks landene ble nevnt av flest respondenter: Kenya, Tanzania, Etiopia, Uganda og Sudan. Landet som fikk mest bistandsmidler i 2016, Syria, var ikke med som egen kategori i undersøkelsen, men blir fanget opp under kategorien «andre». Vi har derfor ingen konkrete tall på hvor mange som nevnte Syria. 13 prosent nevnte Afghanistan, som var landet som fikk nest mest bistandsmidler. Palestina som fikk tredje mest bistand i 2016, ble nevnt av 6 prosent. Vi finner

ingen klar sammenheng mellom størrelsen på bistanden og hvor mange som kjente til samarbeidet i datamaterialet vårt.

Figur 10.2 Andel som nevner land Norge driver bistandssamarbeid med. De 25 mest nevnte landene

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.1 Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som har svart på telefon. Prosent

	Kjenner ingen	Nevner ett land	Nevner to land	Nevner tre land	Fire land eller flere	Vet ikke / Neker	Antall
Alle	63	10	9	6	11	0	983
Kjønn							
Mann	59	12	8	7	13	0	525
Kvinne	68	8	11	4	9	0	458
Aldersgruppe							
16–24 år	78	13	5	2	3	0	110
25–44 år	64	11	8	3	14	0	288
45–66 år	57	11	11	9	13	0	376
67–79 år	65	7	11	6	10	0	209
Utdanningsnivå							
Grunnskole	78	11	5	1	6	0	230
Videregående	64	12	9	6	9	0	388
Universitet/høyskole	51	9	13	8	19	0	344
Uoppgitt	57	14	5	10	14	0	21
Husholdningsinntekt							
0–499 999 kr	70	11	8	4	7	0	260
500 000 kr eller mer	56	10	10	7	16	0	575
Vet ikke/ vil ikke oppgi	76	10	9	3	1	0	148
Partipreferanse							
Sosialistisk Venstreparti	40	16	13	4	27	0	45
Arbeiderpartiet	59	10	5	8	18	0	209
Venstre	50	13	20	7	10	0	30
Kristelig Folkeparti	61	13	6	6	13	0	31
Senterpartiet	63	7	9	6	16	0	89
Høyre	61	11	11	8	9	0	204
Fremskrittspartiet	65	14	10	5	6	0	86
Andre partier	67	7	7	4	15	0	54
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	70	11	10	4	5	0	219
Bostedsstrøk							
Spredtbygd	70	9	7	4	9	0	202
Tettbygd	61	11	10	6	12	0	781
Landsdel							
Akershus og Oslo	60	12	8	5	15	0	223
Hedmark og Oppland	68	11	5	4	12	0	82
Østlandet ellers	63	9	10	10	8	0	189
Agder og Rogaland	66	10	11	7	6	0	155
Vestlandet	63	11	10	3	13	0	160
Trøndelag	63	9	14	4	11	0	80
Nord-Norge	61	13	6	6	14	0	94
Innvandrerbakgrunn							
Ikke innvandrerbakgrunn	63	10	10	6	11	0	889
Innvandrerbakgrunn	62	12	4	8	13	0	90

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.2 Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som har svart på telefon. Gjennomsnittlig antall land

	Gjennomsnittlig antall land	Antall
Alle	1,1	983
Kjønn		
Mann	1,3	525
Kvinne	1	458
Aldersgruppe		
16–24 år	0,4	110
25–44 år	1,2	288
45–66 år	1,4	376
67–79 år	1	209
Utdanningsnivå		
Grunnskole	0,5	230
Videregående	1	388
Universitet/høyskole	1,8	344
Uoppgitt	1,3	21
Husholdningsinntekt		
0–499 999 kr	0,8	260
500 000 kr eller mer	1,3	575
Vet ikke/ vil ikke oppgi	0,5	148
Partipreferanse		
Sosialistisk Venstreparti	2	45
Arbeiderpartiet	1,5	209
Venstre	1,2	30
Kristelig Folkeparti	1,3	31
Senterpartiet	1,4	89
Høyre	1,1	204
Fremskrittspartiet	0,8	86
Andre partier	1,3	54
Ville ikke stemt/vil ikke oppgi	0,7	219
Bostedsstrøk		
Spredtbygd	0,9	202
Tettbygd	1,2	781
Landsdel		
Akershus og Oslo	1,4	223
Hedmark og Oppland	0,9	82
Østlandet ellers	1	189
Agder og Rogaland	1	155
Vestlandet	1,2	160
Trøndelag	1	80
Nord-Norge	1,3	94
Innvandrerbakgrunn		
Ikke innvandrerbakgrunn	1,2	889
Innvandrerbakgrunn	1	90

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.3 Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som svarte «Ja» på at de kjenner til land som Norge gir bistand til. Gjennomsnittlig antall land

	Gjennomsnittlig antall land	Antall
Alle	2,9	375
Kjønn		
Mann	3	223
Kvinne	3	152
Aldersgruppe		
16–24 år	1,8	25
25–44 år	3,3	106
45–66 år	3,1	167
67–79(80) år	2,8	77
Utdanningsnivå		
Grunnskole	2,2	52
Videregående	2,6	144
Universitet/høyskole	3,6	170
Uoppgitt	3	9
Husholdningsinntekt		
0–499 999 kr	2,5	81
500 000 kr eller mer	3	258
Vet ikke/ vil ikke oppgi	1,9	36
Partipreferanse		
Sosialistisk Venstreparti	3,5	26
Arbeiderpartiet	3,5	90
Venstre	2,3	16
Kristelig Folkeparti	3,4	12
Senterpartiet	3,6	34
Høyre	2,8	82
Fremskrittspartiet	2,4	31
Andre partier	3,8	18
Ville ikke stemt/vil ikke oppgi	2,4	64
Bostedsstrøk		
Spredtbygd	2,8	63
Tettbygd	3,1	312
Landsdel		
Akershus og Oslo	3,5	89
Hedmark og Oppland	2,8	27
Østlandet ellers	2,6	72
Agder og Rogaland	3	53
Vestlandet	3	65
Trøndelag	2,7	31
Nord-Norge	3,3	38
Innvandrerbakgrunn		
Ikke innvandrerbakgrunn	3	339
Innvandrerbakgrunn	2,7	34

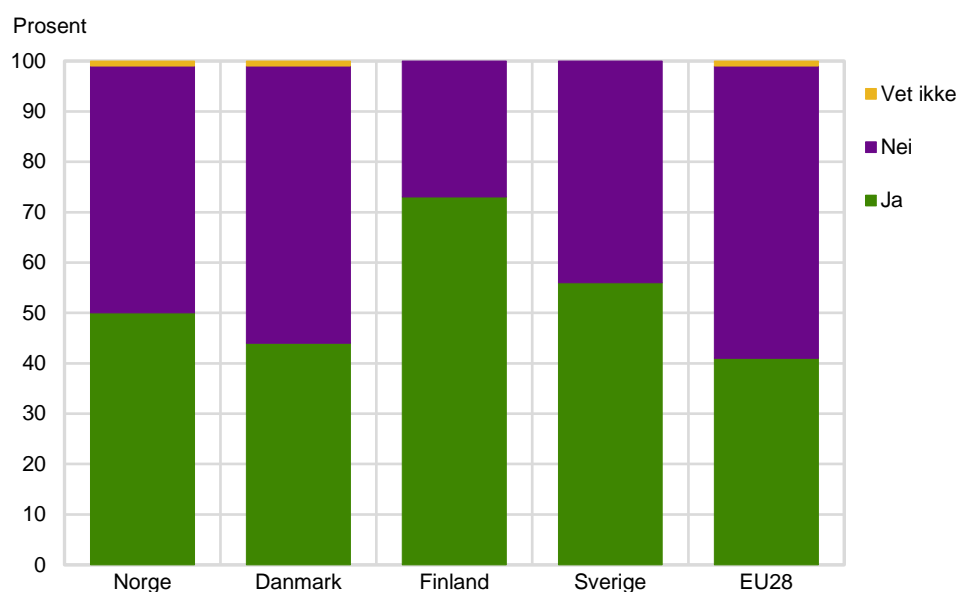
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

11. Kun halve befolkningen sier de kjenner til bærekraftsmålene

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Vi spurte respondentene i hvilken grad de kjenner til bærekraftsmålene. Halvparten (50 prosent) oppgir at de i noen grad kjenner til målene, men få om noen (0 prosent) oppgir at har stor kjennskap til målene.

Sammenlignet med andre europeiske land er det en større andel som oppgir at de kjenner til bærekraftsmålene i Norge enn i Danmark og EU (figur 11.1). Det er imidlertid større kjennskap til bærekraftsmålene i både Sverige og Finland enn i Norge. Finland er det landet i Europa som skiller seg ut med høyest andel kjennskap til målene. Her oppgir mer enn 7 av 10 å kjenne til bærekraftsmålene (Eurobarometeret 2016).

Figur 11.1 Andel som kjenner til bærekraftsmålene i Norge og utvalgte land og regioner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det er liten forskjell i kjennskap til bærekraftsmålene med hensyn til kjønn, mens det er en klar tendens til fallende kjennskap med økende alder (tabell 11.1). I Aldersgruppen 16-24 år oppgir nesten seks av ti at de har noe kjennskap til målene, mens dette gjelder kun fire av ti blant de eldste (67-79 år). Videre finner vi at personer med utdanning på universitet/høyskolenivå i større grad enn andre har kjennskap til bærekraftsmålene. Velgere på venstresiden i politikken har noe større kjennskap til målene, enn velgere på høyresiden.

Respondentene som svarte at de enten hadde hørt om bærekraftsmålene eller hadde kjennskap til dem, ble bedt om å velge mellom fire svaralternativer på de to følgende spørsmålene: «FN's bærekraftsmål ble lansert 1.januar 2016. Innen hvilket år skal målene være nådd?» og «Hvor mange bærekraftsmål er det?» De som hadde svart på web fikk i tillegg spørsmålet «Hvilket av følgende er ikke et bærekraftsmål?». Det gjaldt kun 47 respondenter som hadde svart på web. De riktige svarene på disse spørsmålene var henholdsvis 2030, 17 og «å eliminere alle former for rasisme». Se de andre svaralternativene i de vedlagte spørreskjemaene (vedlegg B).

Dersom respondentene valgte svar tilfeldig hadde de hatt ¼ sjanse til å svare riktig på hvert av de to spørsmålene og de ville i snitt hatt 0,5 riktige svar til sammen. Det reelle resultatet var høyere enn dette. I snitt svarte respondentene riktig på 0,7 av de to spørsmålene. Omtrent fire av ti (41 prosent) respondenter som hadde svart at de kjente til bærekraftsmålene, svarte feil på begge spørsmålene. 14 prosent av respondentene svarte rett på begge spørsmålene. 45 prosent svare dermed rett på ett av spørsmålene. Det ville tilsvarende vært ¼ sjanse til å svare riktig på web-spørsmålet. Halvparten svarte rett på dette spørsmålet.

Tabell 11.1 Ulike befolkningsgruppers kjennskap til bærekraftsmålene. Prosent

	Kjenner ikke i det hele tatt	Kjenner kun til navnet	Har noe kjennskap	Har en god del kjennskap	Har stor kjennskap	Vet ikke/vil ikke svare	I alt
Alle	49	28	19	3	0	1	1 066
Kjønn							
Mann	48	29	20	3	0	1	560
Kvinne	50	28	17	3	1	1	506
Aldersgruppe							
16–24 år	40	27	27	4	1	2	127
25–44 år	45	31	19	3	1	1	326
45–66 år	49	29	18	3	0	1	399
67–79 (80) år	57	26	13	2	0	1	214
Utdanningsnivå							
Grunnskole	53	24	17	3	0	3	253
Videregående	55	29	15	1	0	0	407
Universitet/høyskole	39	32	24	4	1	1	382
Uoppgitt	63	13	13	8	0	4	24
Husholdningsinntekt							
0–499 999 kr	52	25	19	3	1	1	283
500 000 kr eller mer	46	32	19	3	0	0	608
Vet ikke/ vil ikke oppgi	54	22	16	3	0	5	175
Partipreferanse							
Sosialistisk Venstreparti	32	26	30	8	4	0	53
Arbeiderpartiet	47	29	21	3	0	0	230
Venstre	38	25	28	6	3	0	32
Kristelig Folkeparti	47	34	19	0	0	0	32
Senterpartiet	51	27	17	2	1	2	90
Høyre	48	33	18	2	0	0	210
Fremskrittspartiet	53	29	17	1	0	0	90
Andre partier	41	36	21	2	0	0	58
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	55	24	14	4	0	4	271
Bostedsstrøk							
Spredtbygd	48	29	18	3	0	1	851
Tettbygd	52	27	19	1	0	1	215
Landsdel							
Akershus og Oslo	47	29	18	4	1	2	246
Hedmark og Oppland	44	31	21	1	1	1	90
Østlandet ellers	54	23	18	4	0	0	201
Agder og Rogaland	49	32	17	1	0	1	166
Vestlandet	46	30	16	4	1	3	173
Trøndelag	42	29	26	2	0	1	86
Nord-Norge	55	26	18	0	0	1	104
Innvandrerbakgrunn							
Ikke innvandrerbakgrunn	47	30	19	2	1	1	956
Innvandrerbakgrunn	61	17	17	5	0	0	106

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.2 Ulike befolkningsgruppers svar på hvilket år bærekraftsmålene skal være nådd. Prosent

	2020	2030	2050	2100	Vet ikke	Antall
Alle	18	50	13	1	18	535
Kjønn						
Mann	14	50	18	2	18	286
Kvinne	23	50	8	0	19	249
Aldersgruppe						
16–24 år	42	35	14	1	8	74
25–44 år	18	48	16	2	16	174
45–66 år	11	58	12	1	20	199
67–79 (80) år	13	47	10	1	30	88
Utdanningsnivå						
Grunnskole	31	34	12	3	21	113
Videregående	15	52	13	2	18	183
Universitet/høyskole	14	56	13	0	17	231
Uoppgitt	0	38	25	0	38	8
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	18	49	13	2	18	134
500 000 kr eller mer	14	53	14	1	18	329
Vet ikke/ vil ikke oppgi	33	36	10	0	21	72
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	11	61	19	0	8	36
Arbeiderpartiet	15	52	13	0	20	121
Venstre	30	45	20	0	5	20
Kristelig Folkeparti	18	59	18	0	6	17
Senterpartiet	12	55	12	0	21	42
Høyre	18	51	13	1	17	110
Fremskrittspartiet	12	48	12	5	24	42
Andre partier	24	32	18	0	27	34
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	19	48	9	3	21	103
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	19	45	14	0	23	102
Tettbygd	18	51	13	1	17	433
Landsdel						
Akershus og Oslo	17	54	14	0	14	127
Hedmark og Oppland	16	45	12	4	22	49
Østlandet ellers	15	46	16	2	21	92
Agder og Rogaland	13	51	12	2	21	84
Vestlandet	25	47	10	0	18	88
Trøndelag	16	49	18	0	16	49
Nord-Norge	22	54	7	0	17	46
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	17	51	13	1	18	492
Innvandrerbakgrunn	27	32	10	2	29	41

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.3 Ulike befolkningsgruppers svar på hvor mange bærekraftsmål det er. Prosent

	5	8	17	30	Vet ikke	Antall
Alle	15	26	25	8	26	535
Kjønn						
Mann	15	23	25	8	29	286
Kvinne	15	29	25	8	23	249
Aldersgruppe						
16–24 år	11	35	27	11	16	74
25–44 år	16	29	26	10	20	174
45–66 år	20	24	27	4	26	199
67–79 (80) år	6	18	18	13	46	88
Utdanningsnivå						
Grunnskole	9	28	23	12	27	113
Videregående	13	21	27	10	28	183
Universitet/høyskole	19	29	24	4	24	231
Uoppgitt	0	25	38	13	25	8
Husholdningsinntekt						
0–499 999 kr	8	28	28	9	27	134
500 000 kr eller mer	18	26	25	8	24	329
Vet ikke/ vil ikke oppgi	13	24	21	8	35	72
Partipreferanse						
Sosialistisk Venstreparti	11	28	39	6	17	36
Arbeiderpartiet	21	31	18	6	25	121
Venstre	10	30	30	20	10	20
Kristelig Folkeparti	6	29	41	0	24	17
Senterpartiet	17	19	26	10	29	42
Høyre	12	27	32	7	22	110
Fremskrittspartiet	5	24	14	24	33	42
Andre partier	27	21	9	3	41	34
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	16	20	27	6	31	103
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	14	24	23	9	31	102
Tettbygd	15	27	26	8	25	433
Landsdel						
Akershus og Oslo	11	25	36	9	19	127
Hedmark og Oppland	12	23	25	12	29	49
Østlandet ellers	15	22	20	8	36	92
Agder og Rogaland	17	26	24	10	24	84
Vestlandet	18	31	18	7	26	88
Trøndelag	10	35	23	4	29	49
Nord-Norge	22	22	24	9	24	46
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	15	27	24	8	26	492
Innvandrerbakgrunn	10	20	29	12	29	41

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.4 Ulike befolkningsgruppers svar på hvilket av målene som ikke er et overordnet bærekraftsmål. Prosent

	A	B	C	D	Antall
Alle	6	21	17	55	47
Kjønn					
Mann	7	40	7	47	15
Kvinne	6	13	22	59	32
Aldersgruppe					
16–24 år	0	27	18	55	11
25–44 år	5	18	14	64	22
45–66 år	9	27	27	26	11
67–79 (80) år	33	0	0	67	3
Utdanningsnivå					
Grunnskole	14	36	0	50	14
Videregående	0	20	20	60	10
Universitet/høyskole	5	10	29	57	21
Uoppgitt	0	50	0	50	2
Husholdningsinntekt					
0–499 999 kr	7	29	14	50	14
500 000 kr eller mer	9	9	17	65	23
Vet ikke/ vil ikke oppgi	0	40	20	40	10
Partipreferanse					
Sosialistisk Venstreparti	0	0	0	100	6
Arbeiderpartiet	15	15	8	62	13
Venstre	0	0	100	0	1
Kristelig Folkeparti	0	100	0	0	1
Senterpartiet	0	0	0	100	1
Høyre	25	25	25	25	4
Fremskrittspartiet	0	0	0	100	1
Andre partier	0	0	50	50	2
Ville ikke stemt/ikke stemmerett/vil ikke oppgi/vet ikke	0		25	50	16
Bostedsstrøk					
Spredtbygd	0	25	13	63	8
Tettbygd	8	21	18	54	39
Landsdel					
Akershus og Oslo	13	13	13	63	8
Hedmark og Oppland	0	60	0	40	5
Østlandet ellers	0	10	20	70	20
Agder og Rogaland	14	0	43	43	7
Vestlandet	11	11	11	67	9
Trøndelag	0	50	0	50	4
Nord-Norge					4
Innvandrerbakgrunn					
Ikke innvandrerbakgrunn	8	16	18	58	38
Innvandrerbakgrunn	0	44	11	44	9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

12. Dokumentasjon av datainnsamlingen

12.1. Datainnsamling

Datainnsamlingen foregikk i tidsrommet 21. august til 2. oktober 2017. Det ble først forsøkt gjennomført intervju på telefon med personene i utvalget. Personene som SSB ikke fikk intervju med på telefon fikk etter noen uker tilsendt informasjon om hvordan de kunne svare på et webskjema. Intervjutiden var i gjennomsnitt 9 minutter på telefon. På web har vi ingen konkret tidsangivelse på hvor lang tid respondentene brukte på å fylle ut skjema. Den gjennomsnittlige totaltiden for web er 19 minutter, men respondenten kan da ha tatt pauser i utfyllingen av skjema.

12.2. Utvalg

Det ble trukket et landsomfattende utvalg på 2 000 personer i alderen 16-79 år pr. 01.01.2017. Utvalget inneholder derfor også noen få personer på 80 år. Utvalget er trukket fra SSBs demografi og befolkningsdatabase BeReg², og er trukket som et selvveiende sannsynlighetsutvalg i ett trinn. For å få et mest mulig oppdatert utvalg ble det trukket så nært opp til intervjustart som praktisk mulig. Utvalget ble derfor trukket i begynnelsen av august.

12.3. Frafall

Vi kan ikke forvente å få svar fra alle som er trukket ut til å delta i undersøkelsen. Av de 2000 som ble trukket ut, var 1 person død, og 3 personer bosatt i utlandet. Disse tilhører derfor ikke målpopulasjonen og er utelatt. Bruttoutvalget utgjør dermed 1996 personer. I tillegg til avgangene var det også en stor del som ikke kunne delta på undersøkelsen. Årsaker til dette er at personene ikke ønsket å delta, at vi ikke klarte å komme i kontakt med dem eller at de var forhindret fra å delta (pga. sykdom, språkproblemer o.l.). I denne undersøkelsen gjaldt det 930 personer, som utgjorde 46,5 prosent av bruttoutvalget. Det ble altså oppnådd intervju med 1066 personer, eller 53,5 prosent av bruttoutvalget. 983 av disse intervjuene ble gjennomført på telefon og 83 svarte på webskjemaet. Tabell 12.1 viser hvordan svar, frafall og avganger fordeler seg i utvalget.

Tabell 12.1 Oversikt over svar, frafall og avgang. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Personer trukket ut til intervju	2 000	100
Avganger (døde, bosatt i utlandet, på institusjon)	4	
Bruttoutvalg	1 996	100
Nettoutvalg (personer det ble oppnådd intervju med)	1 066	53,5
<i>På telefon</i>	983	92,2
<i>På internett</i>	83	7,8
Frafall	930	46,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I tabell 12.2 kan man se hvordan frafallet fordeler seg etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrebakgrunn.

² BeReg er den sentrale demografi-/befolkningsdatabasen i SSB. Den oppdateres flere ganger i måneden med opplysninger fra Det sentrale folkeregisteret.

Tabell 12.2 Svarprosent og frafallsårsaker etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn. Prosent

	Intervju	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Ikke truffet	Annet fracfall	Antall
Prosent	53,4	13,4	11,8	20,3	0,0	1 996
Kjønn						
Mann	57,6	12,1	12,1	18,2	0,0	973
kvinne	49,5	16,7	11,4	22,4	0,0	1 023
Aldersgruppe						
16–24 år	51,7	14,9	6,2	27,3	0,0	242
25–44 år	48,9	11,8	14,8	24,4	0,0	667
45–66 år	56,6	13,4	10,0	20,0	0,0	709
67–79 år	56,6	20,9	13,2	9,3	0,0	378
Utdanningsnivå						
Grunnskole	46,4	15,8	15,4	22,4	0,0	545
Videregående	54,1	18,2	5,8	21,9	0,0	753
Universitet/høyskole	66,1	10,4	5,4	18,2	0,0	578
Uoppgitt	20,0	5,0	63,3	11,7	0,0	120
Bostedsstrøk						
Spredtbygd	56,6	16,1	10,0	17,4	0,0	380
Tettbygd	52,7	14,1	12,2	21,0	0,0	1 616
Landsdel						
Akershus og Oslo	52,2	13,0	14,6	20,2	0,0	471
Hedmark og Oppland	58,4	14,9	8,4	18,2	0,0	154
Østlandet ellers	50,8	15,9	11,4	22,0	0,0	396
Agder og Rogaland	58,0	16,4	9,1	16,4	0,0	286
Vestlandet	52,3	14,5	11,2	22,1	0,0	331
Trøndelag	51,2	13,7	10,7	24,4	0,0	168
Nord-Norge	54,7	12,6	14,2	18,4	0,0	190
Innvandrerbakgrunn						
Ikke innvandrerbakgrunn	57,6	16,3	5,5	20,6	0,0	1660
Innvandrerbakgrunn	33,4	5,7	41,3	19,6	0,0	317

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.2 viser at den viktigste frafallsårsaken var at vi ikke kom i kontakt med respondenten (20 prosent av bruttoutvalget). 13 prosent ønsket ikke å delta og 12 prosent var forhindret av sykdom, språkproblemer eller lignende.

Svarprosenten varierer en del med kjønn, alder, utdanningsnivå, landsdel, bostedsstrøk og innvandringsbakgrunn. Det er flere menn enn kvinner som har svart på undersøkelsen, og vi har fått med en større andel av respondentene som er 45 år eller eldre (57 prosent). Særlig personene mellom 25 og 44 år har en lav svarprosent (49 prosent). Forskjellene kommer av at andelen vi ikke kommer i kontakt med synker med alderen, og de eldste respondentene har den høyeste nekterandelen. Deltakelsen øker også med utdanningsnivå. Under halvparten av respondentene med grunnskoleutdanning har svart på undersøkelsen, fem av ti med videregående utdanning har svart og to av tre med høyere utdanning har svart. Andelen vi ikke får kontakt med synker med økt utdanningsnivå. Personene vi ikke har registerinformasjon om utdanning på har den laveste svarprosenten (20 prosent). I denne gruppen har særlig mange blitt forhindret på grunn av språk fordi den inkluderer mange personer med bakgrunn fra utlandet. Dette reflekteres også i en lavere deltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn på grunn av språkproblemer og høyere andel som er forhindret fra å delta.

Det er også høyere svarprosent for personer bosatt i spredtbygde strøk i motsetning til personer bosatt i tettbygde strøk. Svarprosenten er høyest i Agder og Rogaland samt i Hedmark og Oppland, mens Østlandet og Trøndelag er de landsdelene som har lavest svarprosent.

12.4. Utvalgsskjevhet

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettoutvalget) enn blant alle dem som er trukket ut til undersøkelsen (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingen i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre, og muligens ukjente, kjennemerker. Slike skjevheter kan både oppstå i utvalgstrekkingen og fordi noen grupper i større grad svarer enn andre grupper.

Det er mer sannsynlig at avvik mellom nettoutvalget og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen vil skape skjevheter. Avvikene mellom bruttoutvalget og populasjonen skyldes tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra dem som ikke trekkes ut. I sammenlikninger mellom nettoutvalget og bruttoutvalget er det derimot en større risiko for at de personene i en befolkningsgruppe som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (frafallet) fordi forskjellene ikke er tilfeldige.

Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene. I denne undersøkelsen har vi ikke vektet resultatene, blant annet fordi det ikke har blitt gjort i tidligere undersøkelser som det sammenliknes med.

Tabell 12.3 vises forskjeller i sammensetningen av brutto- og nettoutvalget fordelt på kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn. Kolonnen «Netto – Brutto» viser om befolkningsgruppen er over- eller underrepresentert i nettoutvalget.

Tabell 12.3 Brutto-, nettoutvalg og forskjellen mellom nettoutvalg og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Netto-brutto
Alle	100	100	
Kjønn			
Mann	48,8	52,5	3,7
Kvinne	51,2	47,5	-3,7
Aldersgruppe			
16–24 år	12,2	11,7	-0,5
25–44 år	33,4	30,6	-2,8
45–66 år	35,5	37,6	2,1
67–79 år	18,9	20,1	1,2
Utdanningsnivå			
Grunnskole	27,3	23,7	-3,6
Videregående	37,7	38,2	0,5
Universitet/høyskole	29	35,8	6,8
Uoppgitt	6,1	2,3	-3,8
Bostedsstrøk			
Spredtbygd	19	20,2	1,2
Tettbygd	81	79,8	-1,2
Landsdel			
Akershus og Oslo	23,6	23,1	-0,5
Hedmark og Oppland	7,7	8,4	0,7
Østlandet ellers	19,9	18,9	-1
Agder og Rogaland	14,3	15,6	1,3
Vestlandet	16,6	16,2	-0,4
Trøndelag	8,4	8,1	-0,3
Nord-Norge	9,6	9,8	0,2
Innvandrerbakgrunn			
Ikke innvandrerbakgrunn	83,9	90	6,1
Innvandrerbakgrunn	16,1	10	-6,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Forskjellene mellom personer bosatt i ulike deler av landet eller tett/spredtbygd er ganske små og har liten betydning for resultatene. Forskjellene mellom kjønn, aldersgrupper, utdanning og innvandrerbakgrunn er derimot større. Kvinner utgjør i underkant av fire prosentpoeng mindre av nettoutvalget enn bruttoutvalget, mens menn er tilsvarende overrepresentert. Personer mellom 25 og 44 år utgjør nesten tre prosentpoeng mindre av netto- enn bruttoutvalget, og personer mellom 45 og 66 år utgjør to prosentpoeng mer. Personer i pensjonsalder har også svart i større grad enn gjennomsnittet. Forskjellene mellom utdanningsgrupper er noe større. Personer med grunnskole som høyeste utdanning utgjør 3,6 prosent mindre av nettoutvalget enn bruttoutvalget, mens personer med høyere utdanning utgjør nesten syv prosentpoeng mer. Også personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert med seks prosentpoeng, mens de som ikke har innvandrerbakgrunn er tilsvarende overrepresentert.

12.5. Svarmodus

Personene i utvalget vi ikke hadde fått svar fra på telefon ble tilbudt å svare på undersøkelsen på internett. Disse personene fikk tilsendt en e-post og en SMS med tilbud om å svare på web. Webskjemaet var tilrettelagt for smarttelefoner slik at respondentene kunne gå rett inn på undersøkelsen via lenken de fikk på SMS. Etterpå ble det sendt ut to påminninger på SMS. Tilbudet om å svare på web resulterte i 83 intervju og en økning i svarprosenten med omtrent fem prosentpoeng.

Skjemaet måtte tilpasses noe før det passet i webformatet. To av spørsmålene som ble stil på telefon krevde at respondenten ramset opp både bistandsorganisasjoner (Nor8b) og land Norge har bistandssamarbeid med (Nor4a og Nor4b). I telefonversjonen hadde intervjuerne en liste foran seg hvor de skulle krysse av alle organisasjoner/land som respondenten nevnte. En slik webløsning ville krevd at svaralternativene ble vist til respondenten og ville ikke gitt sammenliknbare svar. Nor8b ble i webversjonen derfor endret til et spørsmål med åpent svarfelt slik at respondenten selv kunne skrive inn bistandsorganisasjoner. Nor4a og Nor4b ble fjernet og erstattet med fire nye spørsmål hvor man i hvert spørsmål fikk presentert tre land, hvorav Norge gir bistand til to av landene. Respondentene ble spurt hvilket av disse tre landene Norge ikke gir bistand til.

I tabell 12.4 kan man se andelen som svarte på undersøkelsen på telefon og web og andelen som ble frafall. På kjennemerkene kjønn, alder, bostedsstrøk og innvandrerbakgrunn har webalternativet bidratt til å redusere skjevheter ved at gruppene som var mest underrepresentert etter telefonintervjuene i størst grad har svart på webundersøkelsen. Personer med universitets/høyskoleutdanning som i størst grad svarte på telefonintervjuet er også den gruppen som i størst grad har svart på web. Personer med lav utdanning har lav svarprosent både på telefon og web. Muligheten for webintervju har dermed bidratt til å øke skjevhetene mellom utdanningsgruppene.

Tabell 12.4 Andel av intervju gjennomført på telefon og web etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn. Prosent

	Telefon-intervju	Svarte på webskjema	Frafall	Antall
Alle	49,2	4,2	46,6	1 996
Kjønn				
Mann	54	3,6	42,4	973
Kvinne	44,8	4,7	50,5	1023
Aldersgruppe				
16–24 år	45,5	7	48,4	242
25–44 år	43,2	5,7	51	667
45–66 år	53	3,2	43,4	709
67–79 år	55,3	1,3	43,4	378
Utdanningsnivå				
Grunnskole	42,2	4,2	53,6	545
Videregående	51,5	2,5	45,9	753
Universitet/høyskole	59,5	6,6	34	578
Uoppgitt	17,5	2,5	80	120
Bostedsstrøk				
Spredtbygd	53,2	3,4	43,5	380
Tettbygd	48,3	4,3	47,3	1 616
Landsdel				
Akershus og Oslo	47,3	4,9	47,8	471
Hedmark og Oppland	53,2	5,2	41,5	154
Østlandet ellers	47,7	3	49,3	396
Agder og Rogaland	54,2	3,8	41,9	286
Vestlandet	48,3	3,9	47,8	331
Trøndelag	47,6	3,6	48,8	168
Nord-Norge	49,5	5,3	45,2	190
Innvandrerbakgrunn				
Ikke innvandrerbakgrunn	53,6	4	42,4	1 660
Innvandrerbakgrunn	28,4	5	66,6	317

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

12.6. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til Holdning til bistand er trukket tilfeldig fra Befolkningsregisteret. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonsverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. *SE* forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosenttall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } \text{Var}(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

$$\text{Feilmargin} = 2 \cdot SE$$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen:

$$SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100. I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 12.5 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 12.5 Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg

n: \ P:	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,1	7,3	8,2	8,8	9,4	9,7	10	10,2	10,2
100	2,2	3	3,6	4	4,4	4,6	4,8	4,9	5	5
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
400	1,1	1,5	1,8	2	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
600	0,9	1,2	1,5	1,6	1,8	1,9	1,9	2	2	2
800	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8
1000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1200	0,6	0,9	1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1500	0,6	0,8	0,9	1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2000	0,5	0,7	0,8	0,9	1	1	1,1	1,1	1,1	1,1
2500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1	1	1	1
3000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Et utvalgsresultat på 50 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1000 enheter har en standardfeil på 1,6 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 3,2 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (46,8 - 53,2) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 46,8 og 53,2 prosent.

Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå andelen av nordmenn som er for bistand til Asia, Afrika og Latin-Amerika. Vi har fått svar fra 1 066 respondenter (n) som er trukket fra den norske befolkningen mellom 16 og 79 år. I 2017 var dette omtrent 4 000 000 personer (N). 924 (x) av de spurte oppgir at de er for slik bistand, de resterende 142 er mot eller uttrykker ingen mening. Andelen som er for bistand er $x/n = 924 / 1\,066 = 0,867$, eller 86,7 prosent. Siden $n/N = 0,0005$ så kan vi bruke den forenklete formelen for SE og får konfidensintervallet:

$$86,7 \pm 2 \sqrt{\frac{86,7(100 - 86,7)}{1066}} = 86,7 \pm 2(1,1) = 86,7 \pm 2,2.$$

Estimatet for andelen som er for bistand er altså 86,7 prosent. Feilmarginen for estimatet er 2,2 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 84,5 og 88,9 prosent.

Vi kan også bruke tabell 12.5. Vi går inn på raden 1 000 og kolonnen 20/80; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabellen leser vi at standardfeilen er 1,3. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $87 \pm 2(1,3) = 87 \pm 2,6$ som er tilnærmet det samme som over.

Innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen. Datainnsamlingen i denne undersøkelsen ble gjort på telefon og internett. Henholdsvis intervjueren og web-respondenten fulgte skjemaet på en dataskjerm og fikk opp et spørsmål av gangen.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle filtre i spørreskjemaet programmeres på forhånd, og vi kan dermed redusere faren for at feil personer får feil spørsmål. F.eks. ble spørsmålet Nor3 stilt med to forskjellige ordlyder og programmet sikret at hver respondent fikk riktig versjon. Samtidig ligger det farer i det at filtrene programmeres på forhånd. Eventuelle feil i programmeringen blir gjennomgående, og kan føre til at spørsmål blir verdiløse. Som det framgår av det vedlagte skjemaet, er det noen filtre i skjemaet til denne undersøkelsen, men vi har ingen indikasjoner på at disse ikke har fungert etter hensikten.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tid. Det kan også skyldes at spørsmål

blir misforstått. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. For eksempel kan spørsmål om økonomi være sensitivt for enkelte. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig. I undersøkelsen om holdning til bistand kan det for eksempel være slik at respondentene sier de er mer positive til å gi bistand enn det de egentlig er, fordi de oppfatter det som sosialt ønskelig å svare slik.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). Vi har kontrollert dataene fra denne undersøkelsen uten at vi har oppdaget feil som kan ha betydning for resultatene.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlings- og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

Referanser

- Berry, William D. & Mitchell S. Sanders (2000). *Understanding Multivariate Research*. Westview press.
- EU-kommisjonen (2016). *Eurobarometer. EU Citizens' views on development, cooperation and aid*. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/sp455-development-aid-final_en.pdf
- International Energy Agency (udatert): *Global status of modern energy access*. <http://www.worldenergyoutlook.org/resources/energydevelopment/globalstatuofmodernenergyaccess/#d.en.8609>
- Norad (udatert): *Norsk bistand i tall*. <http://www.norad.no/no/om-bistand/norsk-bistand-i-tall>
- Revolv, Mathias Killengreen (2013): *Holdning til bistand*. Rapporter 2013/50. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Roll-Hansen, Dag, Marjan Nadim og Bengt Oscar Lagerstrøm (2007): *Holdninger til norsk bistand*. Rapporter 2007/13. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Rønning, Elisabeth (2000): *Holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp 1999*. Rapporter 2000/11. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1972): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1972*. Rapport fra kontoret for intervjuundersøkelser nr. 19. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1975): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1974*. Rapport fra underavdeling for intervjuundersøkelser nr. 32. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1978): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1977*. Rapport fra underavdeling for intervjuundersøkelser nr. 46. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1981): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1980*. Rapporter 81/19. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1983): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1983*. Rapporter 83/35. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1987): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1986*. Rapporter 87/6. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Statistisk sentralbyrå (1990): *Holdninger til norsk utviklingshjelp og kjennskap til de forente nasjoner 1990*. Rapporter 90/23. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Teigum, Hanne Marit (1997): *Holdninger til og kunnskap om norsk u-hjelp 1996*. Rapporter 97/14. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- United Nations (2013): *The Millenium Development Goals Report 2013*. <http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/report-2013/mdg-report-2013-english.pdf>
- Vaage, Odd Frank (1993): *Holdninger til norsk utviklingshjelp 1993*. Rapporter 93/27. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Vågane, Liv (2002): *Holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp 2001*. Rapporter 2002/25. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- Wilhelmsen, Marit (2010): *Holdninger til norsk bistand*. Rapporter 13/2010. Statistisk sentralbyrå. Oslo.
- World Health Organization (2012): *Maternal mortality*. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs348/en/>

Vedlegg A: Tidsserier

Tabell A1 Holdning til norsk utviklingshjelp til land i Asia, Afrika og Latin-Amerika. 1972–2017. Prosent

År	For	Mot	Vet ikke
1972	72	19	9
1974	73	19	8
1977	80	12	8
1980	77	17	6
1983	81	13	6
1986	85	9	6
1990	77	17	6
1993	85	11	4
1995	80	16	4
1996	84	15	1
1999	88	10	1
2001	88	9	2
2006	90	9	1
2010	87	8	5
2013	82	14	4
2017	87	10	3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A2 Holdning til norsk utviklingshjelp til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. 1996–2017. Prosent

År	For	Mot	Vet ikke
1996	82	16	2
1999	88	11	1
2001	85	12	4
2006	81	15	4
2010	70	22	7
2013	66	28	6
2017	64	29	7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A3 Holdning til størrelsen på Norges budsjett til utviklingshjelp/bistand. 1972–2017. Prosent

År	Større	Passe	Mindre	Sløyfet	Vet ikke
1972	10	48	24	11	7
1974	12	46	26	9	7
1977	11	48	27	7	7
1980	19	52	16	6	7
1983	12	56	15	5	12
1986	24	55	12	3	6
1990	15	53	22	5	5
1993	14	55	26	2	3
1995	9	53	30	4	4
1996	12	51	30	5	2
1999	11	53	30	3	2
2001	15	53	25	4	3
2006	15	47	32	2	5
2010	13	56	22	2	8
2013	8	45	37	4	5
2017	9	51	30	3	7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A4 Holdning til om Norge bør prioritere akutt nødhjelp eller langsiktig bistand. 2006–2017. Prosent

År	Bør prioritere nødhjelp	Begge deler like viktig	Bør prioritere langsiktig bistand	Vet ikke	Ønsker ikke at man gir bistand
2006	22	35	47	1	
2010	15	47	34	4	
2013	27	40	30	2	
2017	22	26	48	1	2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A5 Vurdering av hvilken kanal som gir den mest effektive bistanden. 2006-2017. Prosent

År	Statlige kanaler	FN	Verdensbanken	Frivillig organisasjoner	Det private næringsliv	Ingen av delene/ Ønsker ikke gi bistand/vet ikke
2006	14	30	3	44	.	9
2010	14	30	5	30	5	1
2013	15	27	4	44	.	11
2017	21	29	2	34	.	14

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A6 Vurdering av resultatene av norsk bistand. 2006-2017. Prosent

År	Veldig gode resultater	Ganske gode resultater	Verken gode eller dårlige	Ganske dårlige resultater	Veldig dårlige resultater	Vet ikke
2006	4	68	13	11	2	8
2010	3	56	29	6	1	7
2013	2	44	33	15	3	4
2017	4	38	42	8	2	6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A7 Vurdering av resultatene av nødhjelpsaksjoner Norge har deltatt i. 2006-2017. Prosent

År	Veldig gode resultater	Ganske gode resultater	Verken gode eller dårlige	Ganske dårlige resultater	Veldig dårlige resultater	Vet ikke
2006	8	59	16	10	2	5
2010	7	51	27	7	1	7
2013	5	41	34	12	2	6
2017	7	33	43	6	2	10

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A8 Vurdering av resultatene av langsiktig bistand fra Norge. 2006-2017. Prosent

År	Veldig gode resultater	Ganske gode resultater	Verken gode eller dårlige	Ganske dårlige resultater	Veldig dårlige resultater	Vet ikke
2006	2	50	20	18	2	8
2010	3	43	33	9	2	11
2013	2	32	35	20	5	6
2017	4	27	48	8	3	10

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A9 Andel som kjenner til organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med ulike former for bistand. 1999-2017. Prosent

År	Flyktning-rådet	Kirkens Nødhjelp	Leger Uten Grenser	NORAD	Norsk Folkehjelp	UD Norge	Plan Norge	Redd Barna	Norges Røde Kors	Andre	Kjenner ingen
1999	.	46	.	36	36	6	.	43	65	38	9
2001	3	39	11	26	36	3	6	31	64	15	9
2006	5	34	35	22	20	3	7	27	61	33	15
2010	16	32	23	15	20	5	15	34	60	36	13
2013	.	32	31	23	21	3	16	31	57	39	11
2017	8	25	26	15	17	2	8	23	54	25	17

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A10 Vurdering av om det er riktig at norske myndigheter stiller betingelser til land som får bistand fra Norge. 1996-2017. Prosent

År	Ja	Nei	Vet ikke
1996	96	.	.
1999	94	.	.
2001	91	.	.
2006	93	5	2
2010	80	14	6
2013	94	4	2
2017	94	4	2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A11 Vurdering av om det er riktig at utviklingsland har det fulle ansvar for gjennomføringen av bistandsprosjekter. 2010-2017. Prosent

År	Ja	Nei	Vet ikke
2010	42	52	6
2013	31	64	4
2017	29	67	4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A12 Vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. 2006-2017. Prosent

År	I svært stor grad	I ganske stor grad	Både / og	I ganske liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
2006	2	39	14	15	4	27
2013	2	26	33	16	5	17
2017	5	22	37	10	3	23

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A13 Vurdering av i hvilken grad Norad sløser med bistandsmidlene. 2006-2017. Prosent

År	I svært stor grad	I ganske stor grad	Både / og	I ganske liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
2006	3	15	11	32	10	29
2013	6	19	27	30	5	14
2017	3	11	29	26	10	21

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A14 Interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media. 1996-2017. Prosent

År	Svært interessert	En del interessert	Litt interessert	Ikke interessert	Vet ikke
1996	6	37	51	7	0
1999	8	40	47	5	0
2001	8	36	47	8	2
2006	8	39	47	7	0
2010	5	29	50	14	2
2013	7	36	46	10	1
2017	5	30	51	13	1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A15 Vurdering av medias fremstilling av utviklingsland. 1993-2017. Prosent

År	Riktig bilde	For negativt	For positivt	Vet ikke
1993	49	30	7	14
1996	42	44	8	6
1999	45	33	10	12
2001	39	34	10	17
2006	31	37	10	22
2010	33	29	9	29
2013	31	32	16	21
2017	34	29	13	23

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg B: Spørreskjema

12.7. Holdninger til norsk bistand 2017 – Telefonskjema

Nor1

Norge gir forskjellige former for hjelp til utviklingslandene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Er du for eller mot at Norge gir slik hjelp?

- 1) FOR
- 2) MOT

Nor2

Norge gir også hjelp til land i Øst-Europa, tidligere Sovjet-republikker og Russland. Er du for eller mot at Norge gir hjelp til disse landene?

- 1) FOR
- 2) MOT

Hvis IO-nummeret er partall:

Nor3a

I statsbudsjettet er det satt av 34 milliarder kroner til bistand. Til sammenlikning er sosial og trygdebudsjettet på rundt 408 milliarder kroner. Synes du beløpet til bistand...

- 1) burde være større,
- 2) er passe,
- 3) burde være mindre
- 4) eller burde sløyfes helt?

Hvis IO-nummeret er oddetall:

Nor3b

I statsbudsjettet er det satt av 34 milliarder kroner til bistand. Til sammenlikning er klima- og miljøvernbudsjettet på rundt 9 milliarder kroner. Synes du beløpet til bistand...

- 1) burde vært større,
- 2) er passe,
- 3) burde vært mindre
- 4) eller burde sløyfes helt?

Nor5

Norsk bistand gis gjennom flere kanaler. Hva tror du gir den mest effektive bistanden: at den gis gjennom statlige kanaler, FN, Verdensbanken eller frivillige organisasjoner?

- 1) STATLIGE KANALER
- 2) FN
- 3) VERDENSBANKEN
- 4) FRIVILLIGE ORGANISASJONER
- 5) ØNSKER IKKE AT MAN GIR BISTAND

Nor6

Synes du Norge bør prioritere å gi nødhjelp eller langsiktig bistand?

- 1) BØR PRIORITERE NØDHJELP
- 2) BØR PRIORITERE LANGSIKTIG BISTAND
- 3) BEGGE DELER ER LIKE VIKTIG
- 4) ØNSKER IKKE AT MAN GIR BISTAND

Nor7

Har du inntrykk av at nødhjelpsaksjoner som Norge har deltatt i stort sett har gitt...

- 1) svært gode resultater,
- 2) ganske gode resultater,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) eller svært dårlige resultater

Nor8

Har du inntrykk av at den langsiktige bistanden fra Norge stort sett har gitt...

- 1) svært gode resultater,
- 2) ganske gode resultater,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) eller svært dårlige resultater

Nor8b

Kan du nevne navnet på noen organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for bistand? Nevn alle du vet om. **IKKE LES OPP, MEN MERK AV HVA IO SIER.**

- 1) FLYKTNINGERÅDET/FLYKTNINGEHJELPEN
- 2) KIRKENS NØDHJELP
- 3) Leger uten grenser
- 4) NORAD /DIREKTORATET FOR UTVIKLINGSSAMARBEID
- 5) NORSK FOLKEHJELP
- 6) PLAN / PLAN NORGE
- 7) REDD BARN
- 8) RØDE KORS / NORGES RØDE KORS
- 9) UTENRIKSDEPARTEMENTET / UD
- 10) ANDRE
- 11)KJENNER INGEN

MMI7_2

Norad er Direktoratet for utviklingssamarbeid og skal blant annet bidra til mer effektiv norsk bistand.

I hvilken grad opplever du at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt? I...

- 1) svært stor grad,
- 2) ganske stor grad,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske liten grad
- 5) eller svært liten grad

MMI7_3

I hvilken grad opplever du at det sørges for god kvalitet på det norske bistandsarbeidet? I...

- 1) svært stor grad,
- 2) ganske stor grad,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske liten grad
- 5) eller svært liten grad

MMI7_4

I hvilken grad opplever du at Norad sløser med bistandsmidler? I...

- 1) svært stor grad,
- 2) ganske stor grad,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske liten grad
- 5) eller svært liten grad

Nor9a

Synes du det er riktig av norske myndigheter å stille betingelser til de landene som skal få bistand fra Norge?

- 1) Ja
- 2) Nei

Nor9b

Synes du det er riktig at utviklingsland har det fulle ansvar for gjennomføring av utviklingsprosjekter i eget land?

- 1) Ja
- 2) Nei

Nor11a

Hvor interessert er du i stoff om utviklingsland og bistand i media? Er du...

- 1) svært interessert,
- 2) en del interessert,
- 3) litt interessert
- 4) eller ikke interessert

Nor11b

Synes du massemediene stort sett gir et riktig bilde av situasjonen i utviklingslandene?

- 1) ja
- 2) nei

Hvis Nei i NOR11b

Nor11b2

Synes du at reportasjene gir et for negativt eller for positivt bilde av situasjonen i utviklingslandene?

- 1) FOR NEGATIVT
- 2) FOR POSITIVT

Nor12

Alt i alt, hvor gode/dårlige resultater opplever du at norsk bistand gir?

- 1) svært gode resultater,
- 2) ganske gode resultater,
- 3) BÅDE/OG
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) eller svært dårlige resultater

Nor4a

Norske myndigheter har utviklingssamarbeid med en del utviklingsland. Kjenner du navnet på noen av disse landene?

- 1) Ja
- 2) Nei

Hvis ja:

Nor4b

Kan du nevne et land som Norge gir bistand til?

1. AFGHANISTAN
2. ANGOLA
3. BANGLADESH
4. BOLIVIA
5. BOSNIA-HERCEGOVINA
6. BOTSWANA
7. BRASIL
8. BURMA/MYANMAR
9. ETIOPIA
10. ERITREA
11. GUATEMALA

12. GUYANA
13. INDIA
14. INDONESIA
15. KAMBODSJA
16. KASAKHSTAN
17. KENYA
18. KIRGISISTAN
19. KONGO/ D.R. KONGO
20. KOSOVO
21. LAOS
22. MADAGASKAR
23. MALAWI
24. MALI
25. MOSAMBIK
26. NAMIBIA
27. NEPAL
28. NICARAGUA
29. NIGER
30. NIGERIA
31. PALESTINSKE OMRÅDER/PALESTINA
32. PAKISTAN
33. POLEN
34. RUSSLAND
35. SOMALIA
36. SRI LANKA
37. SUDAN
38. SØR-SUDAN
39. SØR-AFRIKA
40. TANZANIA
41. UGANDA
42. ZAMBIA
43. ZIMBABWE
44. VIETNAM
45. ANDRE

Hold 1

Hvor stor kjennskap har du til FN's bærekraftsmål?

1. Kjenner ikke i det hele tatt.
2. Kjenner kun til navnet.
3. Har noe kjennskap.
4. Har en god del kjennskap.
5. Har stor kjennskap.

Hvis Hold1=2,3,4,5

Hold 2

FN's bærekraftsmål ble lansert 1.jnuar 2016. Innen hvilket år skal målene være nådd?

1. 2020
2. 2030
3. 2050
4. 2100

Hvis Hold1=2,3,4,5

Hold 3

Hvor mange bærekraftsmål er det?

1. 5
2. 8
3. 17
4. 30

ValgMorg

Vi skal nå stille noen spørsmål om stemmegivning. Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på? **HVIS DU IKKE FINNER PARTIET BLANT SVARALTERNATIVENE NEDENFOR, MARKER MED 18 FOR ANNET PARTI OG SKRIV INN HVILKET I NESTE SPØRSMÅL.**

Rødt

Miljøpartiet de grønne

Sosialistisk Venstreparti

Det Norske Arbeiderparti

Venstre

Kristelig Folkeparti

Senterpartiet

Høyre

Fremskrittspartiet

Andre partier

Ville ikke stemt/ Ville stemt blankt

Ikke stemmerett

Hush

Hva vil du anslå husholdningens samlede brutto inntekt til i 2016?

Inntekt inkluderer eventuell lønn fra bi-yrke(r), fortjeneste ved aksjesalg, boligutleie etc. i tillegg til lønn fra hovedyrket eller hovedarbeidsforholdet.

Mindre enn 100 000

100 000-199 000

200 000-299 000

300 000-399 000

400 000-499 000

500 000-599 000

600 000-699 000

700 000-799 000

800 000-899 000

900 000-999 000

1 000 000 eller mer

12.8. Holdninger til norsk bistand 2017 – Webskjema

Nor1

Norge gir forskjellige former for hjelp til utviklingslandene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Er du for eller mot at Norge gir slik hjelp?

1) FOR

2) MOT

Nor2

Norge gir også hjelp til land i Øst-Europa, tidligere Sovjet-republikker og Russland. Er du for eller mot at Norge gir hjelp til disse landene?

1) FOR

2) MOT

Hvis IO-nummeret er partall:

Nor3a

I statsbudsjettet er det satt av 34 milliarder kroner til bistand. Til sammenlikning er sosial og trygdebudsjettet på rundt 408 milliarder kroner. Synes du beløpet til bistand...

- 1) burde være større
- 2) er passe
- 3) burde være mindre
- 4) burde sløyfes helt

Hvis IO-nummeret er oddetall:

Nor3b

I statsbudsjettet er det satt av 34 milliarder kroner til bistand. Til sammenlikning er klima- og miljøvernbudsjettet på rundt 9 milliarder kroner. Synes du beløpet til bistand...

- 1) burde vært større
- 2) er passe
- 3) burde vært mindre
- 4) burde sløyfes helt

Nor5

Norsk bistand gis gjennom flere kanaler. Hva tror du gir den mest effektive bistanden: at den gis gjennom...

- 1) STATLIGE KANALER
- 2) FN
- 3) VERDENSBANKEN
- 4) FRIVILLIGE ORGANISASJONER
- 5) ØNSKER IKKE AT MAN GIR BISTAND

Nor6

Synes du Norge bør prioritere å gi nødhjelp eller langsiktig bistand?

- 1) BØR PRIORITERE NØDHJELP
- 2) BØR PRIORITERE LANGSIKTIG BISTAND
- 3) BEGGE DELER ER LIKE VIKTIG
- 4) ØNSKER IKKE AT MAN GIR BISTAND

Nor7

Har du inntrykk av at nødhjelpsaksjoner som Norge har deltatt i stort sett har gitt...

- 1) svært gode resultater
- 2) ganske gode resultater
- 3) Både/og
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) svært dårlige resultater

Nor8

Har du inntrykk av at den langsiktige bistanden fra Norge stort sett har gitt...

- 1) svært gode resultater
- 2) ganske gode resultater
- 3) Både/og
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) svært dårlige resultater

Nor8b

Kan du nevne navnet på noen organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for bistand? Nevn alle du vet om?

MMI7_2

Norad er Direktoratet for utviklingssamarbeid og skal blant annet bidra til mer effektiv norsk bistand.

I hvilken grad opplever du at Norad forvalter bistandsmidlene effektivt? I...

- 1) svært stor grad
- 2) ganske stor grad
- 3) Både/og
- 4) ganske liten grad
- 5) svært liten grad

MMI7_3

I hvilken grad opplever du at det sørges for god kvalitet på det norske bistandsarbeidet? I...

- 1) svært stor grad
- 2) ganske stor grad
- 3) Både/og
- 4) ganske liten grad
- 5) svært liten grad

MMI7_4

I hvilken grad opplever du at Norad sløser med bistandsmidler? I...

- 1) svært stor grad
- 2) ganske stor grad
- 3) Både/og
- 4) ganske liten grad
- 5) svært liten grad

Nor9a

Synes du det er riktig av norske myndigheter å stille betingelser til de landene som skal få bistand fra Norge?

- 1) Ja
- 2) Nei

Nor9b

Synes du det er riktig at utviklingsland har det fulle ansvar for gjennomføring av utviklingsprosjekter i eget land?

- 1) Ja
- 2) Nei

Nor11a

Hvor interessert er du i stoff om utviklingsland og bistand i media? Er du...

- 1) svært interessert
- 2) en del interessert
- 3) litt interessert
- 4) ikke interessert

Nor11b

Synes du massemediene stort sett gir et riktig bilde av situasjonen i utviklingslandene?

- 1) ja
- 2) nei

Hvis Nei i NOR11b

Nor11b2

Synes du at reportasjene gir et for negativt eller for positivt bilde av situasjonen i utviklingslandene?

- 1) FOR NEGATIVT
- 2) FOR POSITIVT

Nor12

Alt i alt, hvor gode/dårlige resultater opplever du at norsk bistand gir?

- 1) svært gode resultater
- 2) ganske gode resultater
- 3) Både/og
- 4) ganske dårlige resultater
- 5) svært dårlige resultater

Nor4b1w

Norske myndigheter har utviklingssamarbeid med en del utviklingsland. Hvilket av disse landene gir Norge **IKKE** bistand til?

- 1)JORDAN
- 2)VIETNAM
- 3)PAKISTAN

Nor4b2w

Norske myndigheter har utviklingssamarbeid med en del utviklingsland. Hvilket av disse landene gir Norge **IKKE** bistand til?

- 1)POLEN
- 2)ECUADOR
- 3)RUSSLAND

Nor4b3w

Norske myndigheter har utviklingssamarbeid med en del utviklingsland. Hvilket av disse landene gir Norge **IKKE** bistand til?

- 1)AFGHANISTAN
- 2)INDIA
- 3)FILIPPINENE

Nor4b4w

Norske myndigheter har utviklingssamarbeid med en del utviklingsland. Hvilket av disse landene gir Norge **IKKE** bistand til?

- 1)BRASIL
- 2)KAMERUN
- 3)MOSAMBIK

Hold 1

Hvor stor kjennskap har du til FN's bærekraftsmål?

1. Kjenner ikke i det hele tatt.
2. Kjenner kun til navnet.
3. Har noe kjennskap.
4. Har en god del kjennskap.
5. Har stor kjennskap.

Hvis Hold1=2,3,4,5

Hold 2

FN's bærekraftsmål ble lansert 1.januar 2016. Innen hvilket år skal målene være nådd?

5. 2020
6. 2030
7. 2050
8. 2100

Hvis Hold1=2,3,4,5

Hold 3

Hvor mange bærekraftsmål er det?

- 6. 5
- 7. 8
- 8. 17
- 9. 30

Hvis Hold1=2,3,4,5

Hold 4

Hvilket av de følgende er ikke et overordnet bærekraftsmål?

- a. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
- b. Utrydde alle former for fattigdom i hele verden
- c. Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
- d. Eliminere alle former for rasisme

ValgMorg

Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?

Rødt

Miljøpartiet de grønne

Sosialistisk Venstreparti

Det Norske Arbeiderparti

Venstre

Kristelig Folkeparti

Senterpartiet

Høyre

Fremskrittspartiet

Andre partier

Ville ikke stemt/ Ville stemt blankt

Ikke stemmerett

Hvis ValgMorg=Andre partier

Hvilket parti?

Hush

Hva vil du anslå husholdningens samlede brutto inntekt til i 2016?

Inntekt inkluderer eventuell lønn fra bi-yrke(r), fortjeneste ved aksjesalg, boligutleie etc. i tillegg til lønn fra hovedyrket eller hovedarbeidsforholdet.

Mindre enn 100 000

100 000-199 000

200 000-299 000

300 000-399 000

400 000-499 000

500 000-599 000

600 000-699 000

700 000-799 000

800 000-899 000

900 000-999 000

1 000 000 eller mer

Vedlegg C: Instruks til intervjuere**Undersøkelse holdning til bistand
2017**

Produktnummer 1010-1

Instruks

Orientering og veiledning for intervjuere**INNHold**

1. Orientering om undersøkelsen	70
1.1. Bakgrunn og formål.....	70
1.2. Faglig ansvarlige seksjoner og institusjoner.....	71
1.3. Hva handler undersøkelsen om?	71
2. Gjennomføring av undersøkelsen	71
2.1. Utvalg 71	
2.2. Innsamlingsperiode	71
2.3. IO-brev, foresattebrev og påminninger.....	71
2.4. Registerkoblinger	72
2.5. Frafall og avgang	72
2.6. Innledningsteksten	73
3. Enkeltspørsmål	73

Programmering:	Berit Svanøe-Hafstad	bsh@ssb.no
21 09 44 76		
Utvalgstreking:	Thore Nafstad-Bakke	tnb@ssb.no
21 09 46 67		
Planlegger:	Lise Snellingen Bye	lnd@ssb.no
40 90 23 01		

1. Orientering om undersøkelsen**1.1. Bakgrunn og formål**

Undersøkelsen gjennomføres på oppdrag fra NORAD – Direktoratet for utviklingssamarbeid, og ble sist gjennomført i 2013. Temaet for undersøkelsen er norsk bistand. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge nordmenns holdninger til bistand som gis til utlandet.

Resultatene fra undersøkelsen blir brukt i SSBs egne publikasjoner, publikasjoner fra NORAD samt til forskning og undervisning.

1.2. Faglig ansvarlige seksjoner og institusjoner

- NORAD - Direktoratet for utviklingssamarbeid
- SSB - seksjon for personundersøkelser.

1.3. Hva handler undersøkelsen om?

Holdninger til bistand: Spørsmålene i undersøkelsen omhandler hvilke meninger den enkelte har om den bistanden som Norge yter til utviklingsland. Det spørres blant annet om hva man generelt mener om at Norge gir bistand, størrelsen på bistanden, forvaltning av bistandsmidlene, kvaliteten på bistanden og om man mener bistanden har gitt gode eller dårlige resultater.

Det spørres også om man har kjennskap til organisasjoner som driver med bistandsarbeid, og om man kjenner til hvilke land Norge gir bistand til.

I tillegg spørres det om hvor interessert man er i å følge med på stoff om bistand og utviklingsarbeid i media, og om mediernes fremstilling av utviklingslandene og bistand.

Kunnskap om bærekraft: Mot slutten av skjemaet er det også noen kunnskapsspørsmål om FNs bærekraftsmål. Disse er ment for å måle nordmenns kjennskap til bærekraftsmålene.

Til slutt er det et par **bakgrunnsspørsmål** om politisk tilhørighet (partivalg) og husholdningens inntekt. Disse spørsmålene benyttes i analysene av nordmenns holdninger til bistand.

2. Gjennomføring av undersøkelsen

2.1. Utvalg

Til undersøkelsen er det trukket et utvalg på 4000 personer i alderen 16–79 år per 31.12.2016. Utvalget deles deretter i to. 2000 personer skal kun få tilbud om å intervjues på web. Resterende 2000 skal i hovedsak intervjues på telefon, men vil etter hvert få tilbud om web dersom de ikke svarer.

Intervjutiden er beregnet til ca. syv minutter i gjennomsnitt. Men det varierer selvfølgelig fra IO til IO. Noen vil få ganske korte, mens andre kan få lengre intervju. Det er spesielt avhengig av spørsmål der hvor IO selv skal nevne hvilke organisasjoner de kjenner til som driver med bistand, og på spørsmål om hvilke land de kjenner til at Norge gir bistand til.

2.2. Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen foregår i fire/fem uker fra **21.08 – 16/24.09.2017**. Den siste uken benyttes kun til oppfølging på web.

2.3. IO-brev, foresattebrev og påminninger

E-post og SMS sendes til IO som har epostadresse og som er 18 år eller eldre. E-post til de første periodene sendes fredag før datainnsamlingen starter – 18. august, mens SMS sendes samme dag som datainnsamlingen starter - 21. august. Alle som ikke har e-postadresse samt foresatte til personer under 18 år får brev i posten. Etter en uke legges resten av periodene i batchen. Alle IO er altså lagt ut etter en uke.

Påminnelser på sms vil bli sendt ukentlig (se plan nedenfor).

18. September skal vi etter planen starte web-oppfølging av IO som ikke har svart på telefon. De får nå tilbud om å besvare undersøkelsen på internett. De får da en ny e-post eller sms. Denne inneholder lenke til undersøkelsen (som logger dem inn automatisk) samt brukernavn/passord som de kan benytte ved manuell innlogging. Deretter får de en sms-påminnelse.

Under følger utsendingsplanen. Merk at det kan forekomme endringer.

<i>Datafangst periode</i>	<i>Utsendings-dato brev</i>	<i>Utsendings-dato epost</i>	<i>Utsendings-dato SMS</i>	<i>Legges i batchen</i>	<i>Antall IO totalt</i>	<i>SMS: Ikke truffet</i>	<i>SMS: Ikke truffet</i>
1	17.aug	18.aug	21.aug	21.aug	500	28.aug	4.sept
2	17.aug	18.aug	21.aug	21.aug	500	28.aug	4.sept
3	24.aug	25.aug	28.aug	28.aug	500	4.sept	11.sept
4	24.aug	25.aug	28.aug	28.aug	500	4.sept	11.sept

<i>Datafangst periode</i>	<i>Invitasjon web</i>	<i>Påminnelse sms/e-post</i>
1	18.sept	20.sept
2	18.sept	20.sept
3	18.sept	20.sept
4	18.sept	20.sept

2.4. Registerkoblinger

I undersøkelsen kobler vi på noen registeropplysninger. Det gjelder standard opplysninger fra folkeregisteret (kjønn, alder, bosted o.l.), opplysninger om utdanning (nivå og fagfelt), landbakgrunn, fødeland og innvandrerkategori. Hovedargumentet for å benytte registerkoblinger er at vi slipper å stille disse spørsmålene, og dermed sparer vi både tid og penger. I tillegg oppnår vi bedre datakvalitet. I henhold til Personopplysningsloven (POL) er vi pålagt å oppgi hvilke data som hentes fra register. Vi gjør dette i IO-brevet (se vedlegg). Hvis IO ikke har lest brevet og du må gjengi innholdet, er det viktig at også disse opplysningene tas med. Det er slik vi innhenter samtykke til å foreta registerkoblinger. Innen ett år etter intervjuet vil opplysningene bli anonymisert, slik at identifisering av den enkelte ikke er mulig.

SSB har utarbeidet retningslinjer for kobling av ulike datakilder for statistiske formål, som er i overensstemmelse med POL. Ifølge disse retningslinjene kan opplysningene bare brukes til å lage statistikk, dvs. en bare kan gi opplysninger for grupper og ikke enkeltpersoner.

2.5. Frafall og avgang

I frafalls- og avgangsregistreringen er det viktig at dere kjenner forskjellen på **frafall** og **avgang**.

IO som bor utenlands i forbindelse med arbeid eller skolegang samt permanent utflyttede skal registreres som avgang. Institusjonsbeboere hører med i utvalget. Er de for syke til å delta, registrerer dere frafall med kode 22.

Dersom IO ikke ønsker å besvare undersøkelsen på telefon, er det svært viktig at intervjuer gir beskjed om at undersøkelsen også kan besvares på web. Velg

da overføring og kode 87. Da IO vil i løpet av kort tid få tilsendt en mail med lenke til webskjema.

Her er kodene som gjelder under frafall, avgang og overføring:

Oversikt over frafallskoder:	
11 IKKE TID NÅ	31 MIDLERTIDIG FRAVÆRENDE PGA SKOLEGANG/ARBEID
12 ØNSKER IKKE Å DELTA	32 MIDLERTIDIG FRAVÆRENDE PGA FERIE EL. LIKNENDE
13 DELTAR IKKE AV PRINSIPP	33 FINNER IKKE ADRESSEN/BOLIGEN
14 ANDRE NEKTER FOR IO	34 IKKE TELEFON/ FOR KOSTBART/LANGT Å REISE
21 KORTVARIG SYKDOM	35 IO IKKE Å TREFFE AV ANDRE ÅRSAKER
22 LANGVARIG SYKDOM/SVEKKELSE	41 ANDRE FRAFALLSGRUNNER, SPESIFISER
23 SYKDOM/DØDSFALL I FAMILIEN/ANNEN UFORUTSETT HENDELSE	
24 SPRÅKPROBLEMER	
Oversikt over avgangskoder:	
91 DØD	
92 BOSATT I UTLANDET (6 md. eller mer)	
Oversikt over overføringskoder:	
87 SKAL SVARE PÅ WEB	

2.6. Innledningsteksten

Det er ikke lagt inn noen ferdig formulert innledningstekst, da vi mener dere kan stå fritt i forhold til hvordan dere gjør avtaler med IO. Som vanlig gjelder det at dere henviser til IO-brevet.

Det er viktig at IO har forståelse for hvordan intervjuet skal foregå. Ved oppstart av intervjuet, kan du gjerne bruke dette avsnittet:

«....Først vil jeg gjerne si noe om intervjumetoden vi bruker. Spørsmålene jeg skal stille, kommer fram på pc-en. Det er viktig at alle som er med i undersøkelsen får de samme spørsmålene stilt på samme måte. Vi må gjøre det slik for å kunne sammenligne de svarene vi får. Det er vanskelig å lage spørsmål som passer like godt for alle. Men jeg er takknemlig hvis du vil svare så godt du kan, selv om det skulle komme et spørsmål som du ikke synes passer så godt.»

3. Enkeltspørsmål

Vær restriktiv med å bruke kategoriene "vet ikke" og "nekter", prøv alltid å få IO til å gi et annet svar. Når IO likevel svarer "vet ikke" eller nekter å svare, pass da på at du bruker riktig tast eller "F8" for "vet ikke" og eller "F9" for "nekting".

Nor3a og **Nor3b**: IO-nummer som slutter på partall får 3a og IO-nummer som slutter på oddetall får 3b. Spørsmålene har ulik tekst.

Nor5: Svaralternativ 5 er markert i rosa som uttrykker at man ikke ønsker å gi penger til bistand. Bruk kun disse svaralternativene dersom IO selv uttrykker det.

Nor6: Svaralternativ 4 er markert i rosa som uttrykker at man ikke ønsker å gi penger til bistand. Bruk kun disse svaralternativene dersom IO selv uttrykker det.

Nor8b: Her skal IO selv nevne de organisasjoner de kommer på. Ikke les opp alternativene for IO. Dersom IO ikke kommer på noen så trykk «vet ikke».

Nor4b: Kryss av alle land som IO nevner som står på listen. Ikke les opp landene. Dersom IO ikke kommer på noen så trykk «vet ikke».

MMI7_2: Dersom IO fra før av ikke vet hva NORAD er, og derfor ikke har noen mening, trykk «vet ikke».

Hold1/Hold2/Hold3: FNs bærekraftsmål er en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Det er 17 overordnede bærekraftsmål. Vi er interessert i IO's kjennskap til dette. Det er derfor viktig at intervjuer ikke forteller IO om bærekraftsmålene før spørsmålene er stilt eller hjelper IO med å svare. Dersom IO svarer at han/hun ikke har noe kjennskap til bærekraftsmålene, skal de heller ikke få Hold2 og Hold3.

hush - IO skal her oppgi hele husholdningens bruttoinntekt i 2016. inntekt inkluderer eventuell lønn fra bi-yrke(r), fortjeneste ved aksjesalg, boligutleie etc. i tillegg til lønn fra hovedyrket eller hovedarbeidsforholdet. Det er husholdningens totale inntekt for 2016 vi er ute etter.

Lykke til med intervjuingen!

Figurregister

Figur 2.1	Holdning til utviklingshjelp.....	9
Figur 2.2	Støtte til bistand etter partipreferanse	10
Figur 2.3	Holdning til utviklingshjelp til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen	10
Figur 3.1	Holdning til størrelsen på Norges budsjett til utviklingshjelp/bistand blant respondenter som uttrykker en mening.....	13
Figur 3.2	Andel som mener at bistandsbudsjettet burde økes eller er passe stort fordelt på høyeste fullførte utdanning.....	14
Figur 3.3	Andel av ulike aldersgrupper som ønsker å redusere eller sløyfe bistandsbudsjettet etter om det er sammenliknet med sosial- og tryggebudsjettet eller miljøbudsjettet.....	15
Figur 4.1	Utvikling i vurdering av bistanden. Figuren inkluderer kun IO som avgir et svar	18
Figur 4.2	Vurdering av norsk bistand i ulike aldersgrupper	18
Figur 4.3	Andel av respondentene som uttrykker en mening som mener at bistand, nødhjelpsaksjoner og langsiktig bistand gir ganske eller svært gode resultater, fordelt på utdanningsgrupper	19
Figur 4.4	Andel som mener at man bør prioritere nødhjelp, langsiktig bistand eller at begge deler er like viktig fordelt på de største partiene.....	19
Figur 5.1	Andel som mener det er riktig å stille betingelser til bistand	24
Figur 5.2	Andel i ulike aldersgrupper som mener at mottakerlandene skal ha det fulle ansvar for gjennomføringen av utviklingsprosjekter	24
Figur 6.1	Vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt fordelt på aldersgrupper.....	28
Figur 6.2	Andel som mener Norad sløser med bistandspengene fordelt på partipreferanse.....	29
Figur 7.1	Andel som nevner ulike bistandsorganisasjoner.....	33
Figur 7.2	Kjennskap til bistandsorganisasjoner i ulike aldersgrupper.....	34
Figur 8.1	Interesse for stoff om utviklingspolitikk i media	35
Figur 8.2	Interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media fordelt på utdanningsgrupper.....	36
Figur 9.1	Vurdering av bildet massemediet gir utviklingsland blant respondentene som tar et standpunkt	37
Figur 9.2	Andel av dem som uttrykker en mening som mener media gir en for positivt, riktig og for negativ fremstilling av situasjonen i utviklingsland fordelt på aldersgrupper.....	37
Figur 10.1	Gjennomsnittlig antall land nevnt blant personer med ulikt utdanningsnivå, blant de som sier de kjenner til land som Norge gir bistand til	39
Figur 10.2	Andel som nevner land Norge driver bistandssamarbeid med. De 25 mest nevnte landene	40
Figur 11.1	Andel som kjenner til bærekraftsmålene i Norge og utvalgte land og regioner.....	44

Tabellregister

Tabell 2.1	Ulike befolkningsgruppers holdning til norsk bistand i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Prosent	11
Tabell 2.2	Ulike befolkningsgruppers holdning til bistand til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. Prosent	12
Tabell 3.1	Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet. Prosent	15
Tabell 3.2	Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet opp mot sosial- og trygdebudsjettet. Prosent	16
Tabell 3.3	Ulike befolkningsgruppers vurdering av størrelsen på bistandsbudsjettet vurdert mot miljøbudsjettet. Prosent	17
Tabell 4.1	Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av norsk bistand. Prosent	20
Tabell 4.2	Ulike befolkningsgruppers holdning til om nødhjelp eller langsiktig bistand bør prioriteres. Prosent	21
Tabell 4.3	Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av nødhjelpsaksjoner. Prosent	22
Tabell 4.4	Ulike befolkningsgruppers vurdering av resultatene av langsiktig bistand. Prosent.	23
Tabell 5.1	Ulike befolkningsgruppers vurdering av hvilken kanal som gir den mest effektive bistanden	25
Tabell 5.2	Ulike befolkningsgruppers syn på om det er riktig å stille betingelser til landene som skal få bistand av Norge. Prosent.....	26
Tabell 5.3	Ulike befolkningsgruppers syn på om utviklingsland skal ha det fulle ansvaret for gjennomføring av utviklingsprosjekter i eget land. Prosent	27
Tabell 6.1	Ulike befolkningsgruppers vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. Prosent	30
Tabell 6.2	Ulike befolkningsgruppers vurdering av om det sørges for god kvalitet i det norske bistandsarbeidet. Prosent.....	31
Tabell 6.3	Ulike befolkningsgruppers vurdering av i hvilken grad Norad sløser med bistandsmidlene. Prosent.....	32
Tabell 7.1	Andel i ulike befolkningsgrupper med kjennskap til organisasjoner, bedrifter og statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for bistand. Prosent	34
Tabell 8.1	Ulike befolkningsgruppers interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media. Prosent.....	36
Tabell 9.1	Ulike befolkningsgruppers vurdering av bildet massemedier gir av situasjonen i utviklingsland. Prosent	38
Tabell 10.1	Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som har svart på telefon. Prosent.....	41
Tabell 10.2	Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som har svart på telefon. Gjennomsnittlig antall land	42
Tabell 10.3	Ulike befolkningsgruppers kjennskap til land man mener Norge har bistandssamarbeid med. Av totalt antall respondenter som svarte «Ja» på at de kjenner til land som Norge gir bistand til. Gjennomsnittlig antall land ...	43
Tabell 11.1	Ulike befolkningsgruppers kjennskap til bærekraftsmålene. Prosent.....	45
Tabell 11.2	Ulike befolkningsgruppers svar på hvilket år bærekraftsmålene skal være nådd. Prosent	46
Tabell 11.3	Ulike befolkningsgruppers svar på hvor mange bærekraftsmål det er. Prosent	47
Tabell 11.4	Ulike befolkningsgruppers svar på hvilket av målene som ikke er et overordnet bærekraftsmål. Prosent.....	48
Tabell 12.1	Oversikt over svar, frafall og avgang. Antall og prosent.....	49
Tabell 12.2	Svarprosent og frafallsårsaker etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn. Prosent	50
Tabell 12.3	Brutto-, nettoutvalg og forskjellen mellom nettoutvalg og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn	51
Tabell 12.4	Andel av intervju gjennomført på telefon og web etter kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk, landsdel og innvandrerbakgrunn. Prosent	53
Tabell 12.5	Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg	55
Tabell A1	Holdning til norsk utviklingshjelp til land i Asia, Afrika og Latin-Amerika. 1972–2017. Prosent.....	58

Tabell A2	Holdning til norsk utviklingshjelp til land i Øst-Europa og det tidligere Sovjetunionen. 1996–2017. Prosent.....	58
Tabell A3	Holdning til størrelsen på Norges budsjett til utviklingshjelp/bistand. 1972–2017. Prosent	58
Tabell A4	Holdning til om Norge bør prioritere akutt nødhjelp eller langsiktig bistand. 2006-2017. Prosent	58
Tabell A5	Vurdering av hvilken kanal som gir den mest effektive bistanden. 2006-2017. Prosent	59
Tabell A6	Vurdering av resultatene av norsk bistand. 2006-2017. Prosent	59
Tabell A7	Vurdering av resultatene av nødhjelpsaksjoner Norge har deltatt i. 2006-2017. Prosent	59
Tabell A8	Vurdering av resultatene av langsiktig bistand fra Norge. 2006-2017. Prosent	59
Tabell A9	Andel som kjenner til organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med ulike former for bistand. 1999–2017. Prosent	59
Tabell A10	Vurdering av om det er riktig at norske myndigheter stiller betingelser til land som får bistand fra Norge. 1996–2017. Prosent.....	59
Tabell A11	Vurdering av om det er riktig at utviklingsland har det fulle ansvar for gjennomføringen av bistandsprosjekter. 2010–2017. Prosent.....	59
Tabell A12	Vurdering av i hvilken grad Norad forvalter bistandsmidlene effektivt. 2006-2017. Prosent	60
Tabell A13	Vurdering av i hvilken grad Norad sløser med bistandsmidlene. 2006-2017. Prosent	60
Tabell A14	Interesse for stoff om utviklingsland og bistand i media. 1996–2017. Prosent	60
Tabell A15	Vurdering av medias fremstilling av utviklingsland. 1993–2017. Prosent.....	60

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9680-2 (trykt)
ISBN 978-82-537-9681-9 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

